

Laukkaset

Laukkasten sukuseura ry:n jäsenlehti 2/2018

Laukkaset

N:O 2 / 2018, Marraskuu

Laukkasten sukuseura ry:n jäsenlehti

24. vuosikerta

Osoite: Laukkasten Sukuseura ry
Heikki Laukkanen
Runonlaulantie 90 Juva

ISSN 1239-8993

SISÄLLYSLUETTELO

Savonlinnan juhlakokouksesta eteenpäin.....	2
Hyvät sukulaiset, Laukkasten sukuseuran jäsenet, hyvä juhlayleisö!.....	3
Enon Laukkaset sukuseuran toiminnan 36 aktiivista vuotta	5
Sukujuhla.....	7
Laukkasten sukuseura 30 vuotta ja sukututkimus jatkuu.....	8
Laukkasten sukuseuran alkutaipaleella	9
Laukkanen karkotettiin Siperiaan.....	10
Vanhoja valokuvia	14
Kuvia Kintaan Laukkasista.....	15
Uuden Sukuneuvoston esittely	16
Tiedotuksia jäsenille	26
Mielenkiintoisia kirjoja sukututkimuksen elävöittämiseen.....	28
Olavinlinnan rakentaminen ja Laukkaset	31
Suvun yhteiskuva sukupuuksi seinälle.....	34
Katsaus Laukkasten DNA-sukunimiprojektiin	36
Laukkas-koirat	38
Laukkasia nimestä huolimatta.....	39
Elämän rikkaus	41
Laukkasten sukuneuvosto 2018-2021	42

**Sukuseuran kotisivut osoitteessa:
www.laukkaset.org**

Vastaava toimittaja
Toimituskunta
Taitto
Etukansi
Takakansi

Heikki Laukkanen
Leo Laakko, Antti Laukkanen
Grano Oy, Mikkeli
Uusi Sukuneuvosto
Syksyinen joki

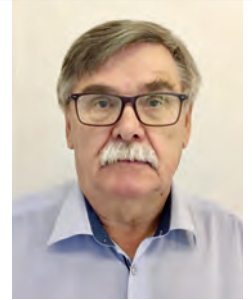
Savonlinnan juhlakokouksesta eteenpäin

Pitkästä aikaa minulla oli mahdollisuus olla sukukokouksessa paikalla ja tapasin useita tuttuja Savonlinnassa – mukava vaihtaa ajatuksia ja muistella vanhoja tapahtumia. Meitä Laukkasia oli paikalla juhlakokouksessa noin 100 seuramme noin 700 jäsenestä. Savonlinna - Itä-Savo on monien sukuhaarojen lähtöseutua, sillä olimmehan me jo Olavinlinnaa rakentamassa Kyrönsalmen saarelle lähes 550 vuotta sitten. Ja Laukansaariakin on seudulla kaksin kappalein.

Vietimme kokouksessa aluksi hiljaisen hetken edellisen puheenjohtajan Ansa Haapalaisen muistoksi. Sukukokouksessa muisteltiin menneitä ja juhlittiin sukuseuran 30 –vuotista taivalta. Samalla palkittiin monia yhdistyksen veteraaneja ansiokkaasta toiminnasta. Mukava oli kuunnella muistoja seuran perustamisen vaiheista ennen varsinaista perustavaa kokousta Helsingin palokunnan talolla v. 1988. Perustavassa kokouksessa olin itsekkin läsnä isäni ja setäni kanssa. Tulin perustamiskokouksessa valituksi aloittavaan sukuneuvostoon. Neuvostossa toimin kaksi kautta. Sukukokouksen tapahtumia, tunnelmia ja palkittuja henkilöitä esitellään tarkemmin tässä lehdesä.

Kirjoittelen tätä uudessa roolissa. Valitsitte minut sukuneuvoston puheenjohtajaksi seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Kiitoksia luottamuksesta. Olen innostunut tehtävästä. Kun jäi eläkkeelle Juvan kunnasta pari vuotta sitten, ajattelin, että voisin palata mukaan sukuseuran toimintaan. Toki tämä puheenjohtajuus tuli vähän yllätyksenä. Seura ei ole kuitenkaan yhden miehen seura eikä seuraa vie eteenpäin vain sukuneuvosto. Tarvitsemme koko jäsenistön aktiivisuutta ja tukea. Aktiivisuus voisi näkyä hyvin lehtemme sivuilla kirjoituksina. Lehti on todella tärkeä yhdysside meille kaikille. Hienoa olisi, että eri sukuhaaroista olisi juttuja sekä menneistä ajoista että nykyisistä tapahtumista. Tarvitsemme koko jäsenistöä myös kertomaan sukuseuran toiminnasta

ja sitä kautta kannustamaan kaikkia Laukkasia liittymään seuraamme. Uudet jäsenet saavat jäsenmaksulla seuralta heti oman sukutaulunsa sekä Laukkasten lehden.

Sukukokous on aina samalla paikka arvioida mennyttä, suunnata tulevaa toimintaa ja kuulla jäsenistön odotuksia. Toimintasuunnitelman hyväksymisen kohdalla keskusteltiin laajasti sukuseuran toiminnan haasteista; nuorten saamisesta jäseniksi sekä lehdestä ja sen jakelusta. Savonlinnassa valittu sukuneuvosto kokoontui syyskuun alussa ensimmäisen kerran. Linjasimme neuvoston toimintaa ja jaoimme tehtäviä kaikille sukuneuvoston jäsenille. Meidän tehtävä on ennen kaikkea huolehtia siitä, että jäsenet kokevat mielekkääksi olla seurassa mukana ja osallistua sukukokouksiin tai muihin tapahtumiin.

Tärkein tehtävä sukuneuvostolla on kuluvan syksyn aikana varmistaa Vesireittejä vastaavirtaan - kirjan valmistuminen. Kirja käsittelee Laukkasten vaiheita 1500 – 1600 lukujen osalta. Tavoitteemme on saada kirja jakeluun vuodenvaihteen paikkeilla. Kirja luo perustan sukuhaarojen omalle sukututkimukselle ja omille kirjoille. Ilahtuneena tästä sain pari viikkoa sitten Pekka Laukkasen kirjan, jossa hän käy läpi 15 sukupolvea Kerimäen/Punkaharjun Laukkasaaresta tähän päivään. Hän esittelee erityisesti 1900 –luvun tapahtumia sukuhaaransa osalta. Pekka esittelee kirjaa tässä lehdessä. Kirjassa 260 sivua ja toteutus on erinomainen. Näitä lisää ☺

Kirjoittelen tätä syyskuun puolivälissä. Toivon kaikille hyvää joulun odotusta ja toimintarikasta vuotta 2019.

Heikki Laukkanen puheenjohtaja

Hyvät sukulaiset, Laukkasten sukuseuran jäsenet, hyvä juhlayleisö!

*Juhlapuhe
Hyvät sukulaiset, Laukkasten sukuseuran
jäsenet, hyvä juhlayleisö!*

Monille merkitsee paljon, että voi isolla joukolla kokoontua yhteen sellaisten ihmisten kanssa, joiden tietää polveutuvan samasta juuresta kuin itsekin. Sukujuhlassa tämä yhteenkuuluvuus vaan tiivistyy. Tämän olen saanut kokea muutaman kerran.

Kun Leo Laakko esitti juhlapuheen pitämistä, en osannut kieltäytyä, vaikka en ole puheiden pitäjä.

Teimme rajauksia, mitä saattaisiin kertoa - hukan omaa taustaani, mistä kipinä sukuseuran perustamiseen ja ensimmäisten vuosien toimintaa, josta sitten toiset seuran jäsenet ovat ansiokkaasti jatkaneet toimintaa ja Laukkasten sukuseuran kehittämistä tähän päivään. Minä olen yhdeltä lempinimeltäni "Kontulan Matti", mutta sen nimen saaminen vei muutaman vuosikymmenen.

Palataan muutama vuosikymmen taaksepäin 1950-60 -luvulle. Silloin Kontulan-Mattia ei ollut, oli vain Pielaveden Länsi -Säviän kylän Jauhialan talon toinen poika Matti. Oman elämäni eväät ovat lähtöisin Laukkasista, Korhosista ja Jauhiaisista.

Kuten Jauhiala-talon nimi kertoo, taloa asuttivat Jauhiaiset. Kun talon tytär Hanna nai Keitelelen Pikonmäen Vanhan-pihan nuoren miehen nimeltään Abel Rikhard Laukkanen, hänestä tuli kotivävy ja aikanaan isäntä Jauhialaan. Nuorena kuulin, että meidän Laukka-

set olivat lähtöisin Pielavesi-järven perukoilta Laukkalan- kylästä. Isäni Martti Laukkanen syntyi 11.11.1919 "klo 11" ja hän oli vaari-Abelin ja mummoni Hannan kolmas lapsi. Hän meni Bertta Helmin Korhosen kanssa naimisiin ja heille syntyi pari poikaa.

Lapsuudesta muistan Pikonmäen Laukkaset Keiteleellä, Äyskosken Laukkaset Tervon puolella ja pohjois-Pielaveden Laukkalan Laukkaset. Sukulaistapaamisia oli jo silloin. Talvella niihin kuljettiin jääteitä hevosella kirkkoreellä ja kesällä kumikärryillä, muuten matkat taitettiin yleensä kävellen. Savon asuttaminen oli sodan jälkeen kovaa ja maita oli lohkottu uusille tulijoille. Naapurimme oli Laatokan Mantinsaaren karjalaisia. He myivät maatilansa muurari Erkki Laukkaselle. Hänen perheensä asui taas heidän naapurina, meiltä Nilakka-järvelle mentäessä, minun mielestäni hän ei ollut Laukkalan Laukkasia vaan muualta päin Savoaa tullut. Tämä oli se palava kipinä, joka vaivasi aina kun maailmalla kohtasin Laukkasia. Sitten aikanaan maailma kutsui ja menin opiskelemaan Kuopioon, josta matka jatkui Helsinkiin, moniin työtehtäviin ja erilaisiin vastuisiin. Valtakunnallisen Laukkasten Sukuseura ry:n perustamisen syntysanat lausuttin 15.8.1987 klo 21.50. Miksi näin tarkka aika?

Synnyinkotini Jauhialan talon isoisoisäni, Heikki Jauhiais, suku oli jo perustanut Jau-

hiaisten sukuseuran 1970-luvun lopulla. He pitivät elokuun 15. päivä 1987 Finlandia-talolla Jauhiaisien sukuseuran 10-vuotisjuhlat. Olin lupautunut olemaan juna-asemalla vastassa muutamaa tuttua ja myös osallistumaan siihen tilaisuuteen, sekä esittelemään Helsingin nähtävyyksiä. Kun sunnuntai-iltana olin saattanut tuttavat asemalle junaan, istahdin autooni ja soitin Mobira-Talkman -puhelun "Sisko"- Riitta Laukkaselle klo 21.50 Eteläiselle Hesperiankadulle ja kysyin: "Tuletko kaveriksi, niin perustetaan Laukkasten sukuseura?". Riitta vastasi myöntävästi ja sovimme, että tavataan lounaalla ja jutellaan tarkemmin. (Riitta Laukkaseen olin törmännyt aikaisemmin työasioiden merkeissä, sillä hän oli vakuutusyhtiö Pohjolassa töissä. Tiesin, että hänen sukunsa oli Punkaharjun Putikosta. jossa heillä silloinkin oli vieläkin kiinnekohta. Olin adoptoinut Riitan siskokseni, koska minulla ei ole siskoja.) Kun tapasimme "Sisko-Riitan" kanssa, teimme lounaalla päätöksen, että laatisimme hukan provosivaa kirjoituksia alueellisiin ja paikallisiin lehtiin, kuten Pielaveden ja Keitelelen -, Kiuruveden-, Iisalmen - ja Savon Sanomiin, sekä Punkaharjun-, Savonlinnan -, Kerimäen - Sanomiin omilla yhteystiedoillamme ja odotaisimme mitä tuleman pitää! Olimme tulleet siihen päätelmään, että pitäisi saada laajalta alueelta eri sukuhaaroja innostumaan asiasta. Kirjoittelu tuotti tulosta!

Muutaman viikon päästä ns. Lohjan-Matti lähetti tietonsa kolmantena minulle. Samoin helsinkiläisen Arvi Laukkanen Oy:n toimitusjohtaja Pekka Laukkanen. Olin yhteydessä ensin Pekka Laukkaseen ja päätimme Riitan kanssa tavata hänen toimistossaan Bulevardilla. Pidimme varmaankin siellä ainakin pari palaveria kolmestaan.

Yhdessä pohdimme mikä on sukuseura ja päädyimme siihen, että se on "iso talo", jonka perustukset on rakennettava huolella, ja huoneita on tehtävä riittävästi, jotta kaikki sukuhaarat, jotka löytyvät pääsevät turvalliseen ympäristöön ja suojaan". Siksi sukuseuraa eivät perustaneet kolme ensimmäistä, eivätkä viisi aktiivista, vaan kaikki kutsutut, jotka vuot- ta myöhemmin osallistuivat.

Vaikka sanotaan savolaisista ja pielavetisistä,

että "sehän homma on aloittamista vaille valmis", tämä ei pätenyt allekirjoittaneeseen, eikä siihen ns. työrukkaseen, jossa olisi viisi henkilöä, jotka alkaisivat valmistella valtakunnallisen sukuseuran perustamiskokouksen järjestämistä Helsinkiin seuraavaksi kesäksi 1988. Kolmanteen kokoontumiseen kutsuimme "neljäntenä sormena" Lohjan-Matin ja myöhemmin viimeisenä viidentenä kutsuimme mukaan Lauttasaaren-Einon.

Talven 1987-1988 aikana tavattiin muutaman kerran ja päätettiin myös tilata sukututkija Jarmo Paikkalalta sukukartoitus ensimmäiseen tapaamiseen, joka pidettäisiin elokuun 13. päivä 1988 Helsingin VPK:n talolla. Miksi siirsimme perustamisen elokuulle, johtui siitä, ettei osallistumisen esteenä olisi esim. heinänteko, marjanpaiminta, viljanpuinti tai kesälomat. Eli oli tarkoitus toimia niin, että huomioimme ihmisen toiminnat.

Osallistujien nimiä oli kertynyt tulevaa kokousta varten. Mutta nyt julkaisimme tulevan kokouksien virallisen kutsun myös valtakunnallisissa päälehdissä.

Heinäkuun puolenvälin jälkeen saimme kutsun kokoontua Einon uudessa toimistossa Lauttasaarassa. Tulon sinne viimeisenä, sillä muut oli kutsuttu aikaisemmin paikalle. Eino johti tilaisuutta, ja siellä oli jo tulevan kokouksen nuotit valmiina siitä, että Einosta tulisi perustettavan sukuseuran ensimmäinen puheenjohtaja ja me muut kuuluisimme kaikki perustettavan sukuseuran sukuneuvostoon. Ilta päättyi kuitenkin niin, että toimitaan alkuperäisen suunnitelman mukaan ja katsotaan mitä ja miten läsnäolevat päättävät!

Noin kaksi viikkoa ennen H-hetkeä tuli Enosta ilmoittautuminen, että sieltä tulee useita henkilöitä sekä tietoa siitä, että siellä oleva yksi sukuhaara oli kokoontunut jo noin 10 vuotta. Soitin ilmoittaneelle Seija Vinnille ja kyselin heidän puheenjohtajastaan Lauri Laukkasesta. Sain yhteystiedot, soitin Laurille ja ehdotin, että hän ryhtyisi nyt perustettavan sukuseuran puheenjohtajaksi. Lauri vastusteli, koska hän oli jo Enossa mukana lähes kaikessa! Ehdotin hänelle, että tehdään diili niin, että tarjoudun varapuheenjohtajaksi neljäksi vuodeksi ja teen kaikki mahdolliset työt ja asiat ja rahoi-

tan tarvittaessa, jos hän olisi meidän keulakuvamme (sillä minun mielestäni sukuseuran puheenjohtajan tuli olla elämää nähnyt jo ikänsä puolesta, maalta, talollinen... ei mikään Hesaan muuttanut nuori bisnesshai).

Kiitos, että Lauri suostui ja meiltä meni nopeasti sovittu yhteinen aikajakso. Tässä yhteydessä tulee osoittaa kiitos YAP:lle (yrittäjien ATK-palvelulle Maunulassa), Pentti Laukka-selle veljineen ja tyttärineen, jotka huolehtivat jäsenrekisteristä, laskutuksesta, postituksesta, kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Ei aivan ilmaista puuhaa, kun jäseniä oli yhtäkkiä lähes tuhat.

Niihin aikoihin tulostimissa oli käytössä ”jatkolomakkeet” ja yhteydenpitovälineinä kirjeposti kuorineen ja postimerkkeineen. Henkilökohtaisia tietokoneita ei ollut monella. Se onkin historiaa, sillä kaikki on muuttunut ja kehittynyt, ja myös sukututkimus on edennyt huimaa vauhtia. DNA-tutkimuksesta taisi seuran aloitusaikeihin tietää maailmassa vain muutama tutkija.

Päiviö muisteli edesmennyttä ja sairauteen menehtynyttä puheenjohtajaamme Ansa Haapalaista. Minun tulee kertoa eräs yksityiskohdasta tästä lämminhenkisestä persoonasta! Hän

soitti ja kysyi maistuisiko kakkukahvit, kun olen mökilläni Pielavedellä. Vastasin myöntävästi, ja Ansa kutsui minut Vuorelaan mökilleen ilta-päiväkahville. Hän oli kiinnostunut, miten sukuseura syntyi. Se oli mieleen painunut tapaaminen.

Kun pidimme perustamisen jälkeen ensimmäisen ja samalla ylimääräinen sukokokouksemme Savonlinnan Casinolla vuonna 1990, se oli menestys, sillä sinne oli ilmoittautuneita osallistujia 694 henkilöä. Kokouksen jälkeen oli risteilyjen vuoro. Laivoja risteilyihin oli varattu seitsemän, joista osa meni Laukansaareen ja osa esitteli osallistuneille Savonlinnan kauniita maisemia!

Laukansaaren kallioon kiinnitettiin laatta, jossa on teksti: ”Laukansaaren menneiden sukupolvien muistolle 30.6.1990. Laukkasten sukuseura ry”

Tänään voimme kysyä onko tässä meidän henkisen sukutalomme perustusten rakentamisessa onnistuttu.

Vastauksen voi jokainen nähdä ympärillään tässä Laukkasten Sukuseuran 30-vuotisjuhlassa!

Toivotan Hyvää sukujuhlaa kaikille. Kiitos. 30.6.2018 Matti Laukkanen

Enon Laukkaset sukuseuran toiminnan 36 aktiivista vuotta

Lauri Laurinpoika Laukkanen Kuusijärveltä alkuaan kutsui sanomalehti Karjalaisessa suvun historiasta kiinnostuneet Laukkaset 27.6.1982 Enon Keljon Laukkalaan. 78 Laukkasta tuli. 27.6.1982 allekirjoitettiin Enon Laukkaset sukuseuran perustamiskirja ja hyväksyttiin seuran säännöt. Säännöt päivitettiin nykyaikaan juhluvuonna 2017.

Enon Laukkasilla on kolme sukuhaaraa: Haapalahti, Kuusijärvi ja Ulkonvaara/Kinttumäki. Sukuseuralla on ollut maksavia jäseniä 66-180 henkilöön. Vuoden 2017 lopussa heitä oli 101 henkilöä. Lisäksi sukuseuraan kuuluu alle

18-vuotiaita ja yli 80-vuotiaita sukuseuran jäseniä, jotka ovat vapautettuja jäsenmaksusta. Enon Laukkaset ovat kokoontuneet sukokokoukseen vuosittain, vain vuosi 1987 oli poikkeus. On kokoonnuttu jäsenten kotona, mökeillä ja eri yrittäjien palveltavina. Enon lisäksi kokouspaikkoina ovat olleet ainakin Vainio (1885), Koli (1991) sekä Joensuu (1991 ja 2016). Sukukokouksiin on osallistunut 30-130 henkilöä. 1980-luvulla kokouksiin osallistuminen oli aktiivisinta – osallistujia oli yleensä yli 100 henkeä. 5.8.2017 Keijo ja Mikko Laukkanen kotipaikalla Reinolassa pidettyyn 35-vuo-

Kokouksen alkuun kuultiin näyttelijä Pekka Rädyn esitys Tapio Rautavaaraa ja vähän muutakin.

11.8.2018 kokoonnuttiin sukuseuran kokoukseen Ahvenisen Punaisella talolla.

tisjuhlakokoukseen osallistui 45 henkilöä. 11.8.2018 Ahvenisen Punaisella talolla pidetyssä kokouksessa oli paikalla 47 suvun jäsentä.

Sukuseuran puheenjohtajana toimi 24 vuoden ajan vuosina 1982-2006 sukuseuran perustaja ja kunniapuheenjohtaja Lauri Laukkanen. Matti Laukkanen Joensuusta toimi puheenjohtajana 2006-2008, Matti Laukkanen Haapalahdesta 2008-2015 ja Lauri Laukkanen 2015-2016. Kesällä 2016 puheenjohtajaksi valittiin Raili Lahjan tytär Hyvönen Kontiolahdelta.

Sihteerinä ovat toimineet Heini Kampuri (1982-1986), Tuula Laukkanen (1986-1988), Pirjo Laukkanen ent. Hassinen (1988-2015), Riikka Kolehmainen 2016 sekä Ritva Laukkanen vuodesta 2016 alkaen. Rahastonhoitajana on toiminut Seija Laukkanen (ent. Vinni) koko sukuseuran toiminnan ajan.

Tärkeimpiä tapahtumia sukuseuran toiminnassa ovat olleet sukuvuiriin valmistuminen 1986 sekä sukulaulun syntyminen 1988. Sukuviiri syntyi Sirpa Jetsosen kilpailuehdotuksen perusteella. Sukulaulun on säveltänyt Arvo Niskanen ja sanoittanut Heikki Puhaka. Sukuseuran kunniajäsen Seija Laukkanen sekä Marja-Liisa Laukkanen ovat tehneet mit-

tavan työn sukututkimusaineiston keräämisessä ja suvun historian tallentamisessa. Sukututkimusta on tehnyt myös Pekka Laukkanen Turusta. Juuremme ovat löytyneet aina vuoteen 1660 saakka.

Vuosittain kokoontumista on pidetty tärkeänä. Samoin jäsenmaksun pitämistä kohtuullisena, jotta jäsenmäärä pysyisi hyvänä. Vuosikokouksissa on usein todettu, että innokkaasti toimivia jäseniä olisi saatava lisää, jotta sukuneuvostoon saataisiin jäsenet maanittelematta ja että kirjoitustaitoista sihteeriä löytyisi silloin kun sihteeristä on pula. Olemme pystyneet eri sukuhaarojen kesken neuvottelemaan sopuisasti kokouspaikoista. Viime vuosien aikana olemme siirtyneet sukuseuran viestinnässä sähköisiin kanaviin: jäsentiedotteet lähetämme pääosin sähköpostilla. Käytössä on myös sukuseuran omat facebook-sivut, johon laitamme ajankohtaisia uutisia sukuseuramme jäsenistä ja tapahtumista. Olemme iloisia siitä, että kokoonnumme aktiivisemmin kuin moni muu sukuseura.

Raili Hyvönen
Enon Laukkaset sukuseuran puheenjohtaja

Sukujuhla

Laukkasten sukuseuran 30-vuotisjuhlaa vietettiin Savonlinnan Paviljongissa 30.6.2018. Paikalle oli saapunut noin sata vierasta. Ohessa kuvakokoelmaa juhlasta.

Sukuseuran perustajajäsenet "Sisko" Riitta, "Kontulan" Matti ja "Kuhmon" Matti.

Aimo Laukkanen vastaanotti Ritva Laukkaselta sukututkimusseuran ansiomitalin.

Juhlissa oli myös hartaushetki.

Sukuseuran uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Heikki Laukkanen Juvalta.

Kari Kinnari ilahdutti robottimaisella tanssillaan.

Päiviö Turtiainen säesti laulut.

Kuulimme myös pohjanmaalaisen ruotsinsuomalaisen käsityksiä savolaisuudesta.

Kirsi Kinnari esitti yksinlauluja.

Laukkasten sukuseura 30 vuotta ja sukututkimus jatkuu

On kulunut jo kolmekymmentä vuotta kun sukuseuramme perustettiin - ei suotta. Savonlinnaan kokoontui sitten väki, mikä joukolla seuran kasvavan näki. Taas Laukkaset tänne päättivät tulla ja olla yhdessä savossa vierailulla. Sukukokous allakan viikonlopun varasti. Se on ehdoton päätös pontevasti tai arasti. Sukututkimus paljon on tietoa tuonut, sukupuita ja kirjoja asioistamme luonut. Laukkasten suku jo keskiajalta itää, 1200-lukua historioitsijat alkuna pitää. Oli Laatokan ja Saimaan välillä heitä ja sitten levisivät Sääminkiin vesiteitä. Vähin Laukkasia oli sitten ympäri maata niin ettei heitä kaikkia laskea saata. Eniten ehkä Pielaveden suunta veti, ihan oma kyläkin sinne rakennettiin heti. Ennen sukunimeä oli etunimenä Laukka, eikä sen taustana ollut mikään raukka. Sillä se oli Laurentius-sanasta syntynyt, laakerinlehdillä seppelöity, suomeksi nyt. Latinasta siis Pyhä Laurentius kasvaa, suojeluspyhimyksenä siunaten rasvaa. Miilun- ja kaskenpolttajien pyhimys heillä, varmaankin Laukkasten suojelijana meillä. Laakeriseppelettä tai lehtiä voisimmekin käyttää ja niillä yhä kiitollisuutta ansioiduille näyttää. Historia on pidempi kuin seuramme tarina,

sukututkimus on tietojen saannin arina. Oman sukuhaaran tutkiminen kouruttaa ja se yhä vain jatkamaan lisää houkuttaa. Kirkonkirjoista löytyy kuolinsyy ja omaisuus, jäi joltakin pomulipaita tai mekko, ihan uus. Ja sairauksista tunnettiin pätauti, rintatauti, tutkijat eivät kai tietojen niukkuudesta nauti. Yllättäväkin sukulaisuus voi paljastua pian, kun sukututkimusopetus saa vallata sian. Tänään taas ollaan koolla Savonlinnassa, monta asiaa onkin nyt vahvasti pinnassa. Kolme vuotta sitten saimme Ansan johtoon, suruviesti heitti varjonsa riemuittuun hohtoon. Monta iloa, surua ollut on kaikkien teillä, mutta super-ilo on nyt Savonlinnassa meillä. Tässä someajassa on hienoa livenä tavata, nähdä naama, ostaa kirja ja historiaa avata. Nykykiireessä yhä kestää ja pysyy suku, eikä ne monet siteet ajan aaltoiin huku. On hienoa tuntea näin yhteenkuuluvuutta, tavata Laukkasia, kokea yhdessä uutta. Kun juhlimme, löytyy ohjelmaan aina tähti, tietenkin Laukkanen, joka alaan taitaja lähti. Kuluneista kolmesta vuodesta tahdon nyt kiittää sukuneuvostoa – toivottavasti potkua yhä riittää. Tavataanhan sitten taas kolmen vuoden päästä, se olkoon päämäärämme riippumatta säästä. Onnea 30-vuotiaalle seurалlemme ja sukututkimus jatkuu.

Sirpa Herve (o.s. Laukkanen)

Laukkasten sukuseuran alkutaipaleella

Perustajajäsenet.

Kun istuin Laukkasten Sukujuhlassa Savonlinnan Paviljongissa, vähän nykyisenä ja entisenäkin neuvoksena vielä. Kuuntelin näiden vanhempien Laukkasten kertomuksia tarkalla korvalla sukuseuramme alkutaipaleelta. En voi muuta, kun ihailen todeta miten yhteistyöhenkinen se on silloin ollut. On soitettu yksi puhelu ja kysytty ”perustetaanko sukuseura?” ja vastaus on ollut ”niin me tehdään.” Siitä kaikki on lähtenyt alkuun. Ensin oli Kontion Matti ja Sisko-Riitta ja sitten tuli kuvioihin Lohjan Matti, Lauri ja Eino Enosta, Laukkasia kaikki. Tästä kaikesta on nyt 30v. hiukan ylikin. Siinä ei kyselyt kuka maksaa alkutaipaleen lukemattomat työtunnit, kirjepaperit ja kuoret sekä postimerkit, ne maksettiin omasta pussista. silloin talkootyö oli vielä arvossaan ja yhdessä tekeminen. Osoiterekisteriä ei Laukkasista tietenkään ollut, joten otettiin puhelinluettelo esiin ja kirjoitettiin kaikille Laukkasille, joiden osoite oli luetteloissa ja yli 300 kirjettä tuli kirjoitettua yhdeltä istumalta kertoi Lohjan Matti. Muutamia kirjeitä lähti myös Enon Laukkasille ja sieltä tuli vastaus, että he ovat kokoontuneet jo monena

vuotena. Lauri Laukkanen Enosta oli kutsunut sanomalehti Karjalaisessa Laukkasia kokoon vuonna 1982 Keljon Laukkalaan. Juhannuksena oli kutsuun vastannut ja ottanut osaa 78 Laukkasta. Ja se Laukkasten lukumäärä jotka lähtivät ensimmäisiin kokoontumisiin, se oli jotain uskomatonta. Kun nyt 30 vuotta myöhemmin sukujuhlassa meitä oli 97 niin jotain tarsi tehä. En voinut kuin ihailen kuunnella heitä ja heidän kertomuksiaan. Enon Eino Laukka-sesta tuli ensimmäinen puheenjohtaja ja heidän kanssaan paljon Laukkasia. 1996 tehtiin ensimmäinen Laukkasten seuran jäsenlehti ja aiemmin oli Jorma Laukkanen suunnitellut Isännänviirin. Sukulaulukin Laukkasille on tehty vuonna 1988 vaan eipä ainakaan allekirjoittanut koskaan kuullut sitä, tai sitten se on mennyt ohi korvien. Se talkootyö joka silloin tehtiin, ei kysytty kuka tekee vaan tehtiin yhdessä. Kokoukset ja juhlat mietittiin ja koottiin yhdessä sekä purettiin yhdessä. Niin kun Sisko- Riitta Laukkanen sanoi, lapsesta on tullut kaunis.

Jaana Väisänen

Laukkanen karkotettiin Siperiaan

Aimo Laukkanen

Suomalaisten karkottujen siirtolaiskylän nykyisin jo hylätty asuntorykelmä Ylä-Sujetukissa vuonna 2012. Kuva: Pauliina

Jos lähes parisataa vuotta sitten joutui karkotetuksi Suomesta kaukaiseen, kylmään ja karuun Siperiaan, merkitsi se usein lähtöä matkalle, jolta ei ollut paluuta. Aluksi sinne karkotettiin murhamiehiä ja muihin rikoksiin syyllistyneitä, mutta etenkin 1800-luvun jälkipuoliskolla myös irtolaisina työlaitokseen tuomittuja. Yksi heistä oli pielavetinen Paavo Juhani Laukkanen, joka karkotettiin Siperiaan omasta pyynnöstään. Mistä siinä oikein oli kyse?

Paavon sukujuuret

Paavo syntyi Kiuruvedellä Kalliojärven Kolkutusmäessä 21.10.1831. Hänen vanhempansa olivat itsellinen Johannes Laukkanen (1805 – 1848) ja Albertina Kärkkäinen (1808 – 1859). Johannes oli syntyjään Kiuruveden Niemisjärven talollisen poika ja hänen isoisänsä puolestaan Pielaveden Kattilasalmen Laukkasia.

Paavon isä lähti Venäjälle sotapalvelukseen vuonna 1833 ja tuli siltä reissulta takaisin vasta vuonna 1842, joten käytännössä Paavo oppi tuntemaan isänsä vasta yhdeksänvuotiaana. Isän ollessa Venäjällä äiti työskenteli maataloissa piikana ja sai kaksi aviotonta lasta. Sisaruksista ei kuitenkaan ollut Paavolle leikkikavereiksi, sillä isovelvi sekä sisarpuolet kuolivat jo muutaman vuoden ikäisinä. Rikkonaisuudesta

Jeniseijoki on merkitty sinisellä ja Kiinan raja punaisella. Siirtokunnat numeroituina: 1. Vernaja Bulanka (virolaisten alue), 2. Niznaja Bulanka (latvialaisten alue), 3. Verhne Sujetuk (suomalisten alue), 4. Dubenskoje. 5. Jermakovskoje. Karttaa käytetty Alpo Jantusen luvalla.

kodista saadut elämän eväät eivät tainneet olla kovinkaan kummoiset.

Osaamisen ongelmat

Paavo muutti Kiuruvedeltä Pielavedelle rengiksi loppuvuodesta 1849. Vaikka Paavo oli muuttaessaan 18-vuotias, hänet merkittiin Pielaveden kirkonkirjoihin lastenkirjojen puolelle. En tiedä, oliko kyse heikkolahjaisuudesta, laiskuudesta vai jukuripäisyydestä, mutta Paavon sisälukutaito oli heikko eikä Lutherin katekismus selityksineen sujunut häneltä yhtään paremmin. Näiden taitojen opetteleminen taisi jäädä kesken, sillä hänen ripille pääsytään ei ole löytynyt merkintää. Paavo vaihtoi työpaikkaa lähes joka vuosi, ja rehellisyydesäkin hänellä oli toivomisen varaa, sillä hän syyllistyi murtovarkauteen 28.6.1858. Seuraavana vuonna Paavo näytti kadonneen jäljettömiin. Kirkonkirjoissa hänen kohdallaan oli lisämerkintä "Tietymätöin missä."

Ensin irtolaisuudesta vankilaan

Eihän Paavo toki mihinkään kadonnut. Hän oli varmassa tallessa. Silloisen lain mukaan ilman työpaikkaa ja vakinaista asuntoa oleva katsottiin työtä vieroksuksi irtolaiseksi, joka oli maaherran päätöksellä vietävä ojennuslaitokseen ja pidettävä siellä niin kauan, että hän maksaisi aiheuttamansa vahingon, parantaisi tapansa ja hänelle löytyisi työpaikka. Paavo oli työtön, asunoton, rikokseen syöllistynyt ja ilmeisen varaton mies, joten hänet tuomittiin irtolaisuudesta määräämättömäksi ajaksi Hämeenlinnan vankilan kupeessa olleeseen Kronoborgin työ- ja ojennuslaitokseen. Tuohon aikaan väestö kasvoi voimakkaasti ja työttömyys lisääntyi. Maaseudulla työikäistä, irtainta väestöä alkoi olla niin paljon, että yrityksistä huolimatta kaikille ei oikein löytynyt pidempiaikaista työpaikkaa. Irtolaiseksi katsotuksi joutui helposti ilman omaa syytään, sillä laki oli ajastaan jäljessä. Vasta 1880-luvulla Irtolaisen määritelmää muutettiin siten,

että irtolaiseksi katsottiin henkilö, joka työhön kykenevänä kuljeksi kotipaikkakuntansa ulkopuolella työtä vieroksuun ja huonotapaisesti eläen. Paavo ajatellen lainmuutos tuli liian myöhään. Näytti siltä, että hänellä ei ollut toivoakaan vapautumisesta.

Sitten siirtolaiseksi Siperiaan

Pian Suomen ojennuslaitokset alkoivat olla tupaten täynnä irtolaisuudesta tuomittuja. Tilat kävivät kovin ahtaiksi ja olot epäinhimillisiksi. Ongelman ratkaisemiseksi irtolaisuudesta tuomittuja alettiin karkottaa Siperiaan siirtolaisiksi, ei tosin pakosta, vaan ainoastaan heitä, jotka itse sitä anoivat. Mahdollisuus siirtolaisuudesta tuntui varmaan houkuttelevalta, jollei peräti normaalin elämän pariin palaamiselta, sillä useimmat irtolaisista olivat maatalon työhön tottuneita. Tähän mahdollisuuteen Paavokin tarttui. Maaliskuussa 1860 hän allekirjoitti anomuksensa siitä, että hänen tuomionsa ojennuslaitokseen määräämisestä muutettaisiin ja hän pääsisi Siperiaan siirtolaiseksi. Asia käsiteltiin ensin eri instansseissa, ja noin kuukauden kuluttua Venäjän keisari hyväksyi anomuksen, ja Paavo karkotettiin omasta pyynnöstään Siperiaan siirtolaiseksi. Vuonna 1860 Paavon suomalaisia kohtalotovereita oli nelisenkymmentä miestä ja viitisen naista.

Perille pitkä patikointi

Paavo lähti 29.5.1860 Hämeenlinnasta vankikuljetuksella kohti Viipuria, minne Suomesta Siperiaan karkotettavat ensin koottiin. Sen jälkeen matka jatkui junalla Pietarin siirtovankilaan ja sieltä edelleen junalla Moskovaan. Sen jälkeen oli edessä vielä noin 4500 km:n taival, josta suurin osa kuljettiin jalan. Karkotetut patikoivat eteenpäin sotilassaattueen vartioimina ja rautakahleisiin sidottuna. Sekä rikoksista että irtolaisuudesta karkotetut kulkivat samassa saattueessa. Paavolta matkaan kului noin vuosi ja neljä kuukautta. Hän saapui perille Susinskiin 22.9.1861. Vuotta aikaisemmin sinne oli jo tullut 41-vuotias Fredrik Laukkanen samoin irtolaisuudesta siirtolaiseksi karkotettuna. Fredrikin sukujuurista minulla ei vielä ole tietoa.

Mehevän mullan maa

Venäjällä oli jo 1850-luvulla tehty päätös, että Siperiaan karkotetuista kaikki uskonnoltaan luterilaiset sijoitettaisiin hyvin harvaan asutulle alueelle eteläiseen Siperiaan Minusinkin piirikuntaan Jenisei-joen yläjuoksulle lähelle Kiinan rajaa, mistä heidän käyttöönsä luovutettiin maata. Suomalaisille perustettiin sinne Susinskin kunnan alueelle Verhne Sujetukin siirtokunta, joka sijaitsi Jeniseihin laskevan Kebesjoen sivuhaarassa eli Sujetuk-joen laaksossa. Sinne Paavokin siis meni. Siirtokunta oli Sajanin vuoriston yläkõoalueella sellaisella seudulla, missä maasto oli kumpuilevaa ja maaperä viljavaa, hedelmällistä ja paksun mullan peittämää. Hyvä paikka vaikkapa maanviljelykselle ja karjanhoidolle, sijaitsihan se suunnilleen Hampurin leveyspiirillä ja oli ilmastoltaan Siperian lauhkeinta aluetta. Virolaisten siirtokunta Vehrna ja Bulanka oli samassa jokilaaksossa 25 kilometrin päässä. Lähin kaupunki Minusinsk oli luoteen suunnassa noin seitsemänkymmenen kilometrin päässä. Kiinan rajalle kaakkoon oli matkaa kaksinkertaisesti. Siirtokunta kasvoi ja voimistui. Siitä alettiin kutsua Ylä-Sujetukin kyläksi. Vuonna 1890 siellä asui lähes tuhat ihmistä, joista yli puolet oli sinne karkotettuja suomalaisia ja heidän jälkeläisiään. Joitakuuta sukujuuriltaan suomalaisia on asunut Sujetukin alueella aina nykypäiviin saakka.

Olisi mukava tietää, miten Paavon kotoutuminen sujui sen jälkeen, kun hän oli asettunut siirtolaiseksi Siperiaan Sujetukissa. Menikö hän siellä mahdollisesti naimisiin ja saiko hän jälkeläisiä? On mahdollista, että se asia selviäisi Venäjän arkistoista.

Lähteet:

Alpo Jantunen: Suomalaisen karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa, Siirtolaisinstituutti 1983.

J.G. Granö: Siperian suomalaiset siirtolat, Fennia, H:ki 1905.

Pauliina Aarva: Siperiaan karkotetut suomalaiset Ylä-Sujetukissa, Liinanblogi 2012.

Aimo Laukkanen

Sukuseuran tuotteita saatavissa

SEINÄ-
VAAKUNA
14 x 21 cm

25€

Tuliaiseksi
ja
merkkipäivä-
lahjaksi
PÖYTÄLIPPU

30€

ISÄNNÄVIIRI
Kahta pituutta
3 tai 4 m

60€

RINTAMERKKI
(pinssi)

5€

KOLMIOLIPPU
10€

160 sivuinen
KEITTOKIRJA

30€

KAUPPAKASSI 3⁵⁰

TEE TILAUS:

Soita Pia Laukkanen
puh. 050 344 0456

Hintoihin lisätään
pakkaus- ja postituskulut.
Tuotteet lähetetään
postiennakolla.

tai mariapia.laukkanen@gmail.com

Vanhoja valokuvia

Laukkanen, Kaukolasta kihlakuva vuodelta 1909. Ernest ja Anna-Maria lähtivät Kanadaan 1912-1913 ensin meni Ernest ja sitten Maria pienen Tauno poikansa kanssa.

Heikki Lahdelma, ent. Laukkanen vaihtanut nimensä 1913. Kuva on otettu ennen suomen itsenäistymistä eli Heikki olisi Venäjän armeijan Asepuvussa. Tämä ei ole varma tieto. Tuohon aikaan mentiin armeijaan 22 vuotiaana.

Hilja Laukkanen, os. Kesäläinen.

Hilja, Sulo, Reino ja Eila Lemmetty. Hilja os Laukkanen Ja Heikki on syntynyt 1894.isä Pekka Hytinlahti 11 Räisälä. Räisälän sukuhaaraa Matti Laukkanen vaimo, Räisälän sukuhaara Matin isä Pekka Laukkanen, hytinlahti, Räisälä.

Kuvia Kintaan Laukkasista

Kintaan talo. Väki lähdössä hautajaisiin.

Lasse Saastamoinen.

Villen mökki. Saara ja Jussi Laukkanen, tytär Eeva.

Saara ja Ville Laukkanen ja jälkipolvet.

Uuden Sukuneuvoston esittely

Heikki Laukkanen
puheenjohtaja

Sukupolvien ketju – taustani Laukkanen suvun ketjussa

Minun sukuni juuret ovat Punkaharjun Laukansaaren (lähellä metsämuseo Lustoa) vainiolla. Arvelujeni mukaan Laukkaset ovat vallanneen saaren viimeistään 1400 -luvulla kotipaikakseen. Kun asutus tiivistyi lännemmässä, Laukkaset olivat valtauksella siirtämässä Pähkinäsaaren rauhan rajaa kohti itää. Mahdollisesti Laukkaset ensin kaskesivat saarta tai pitivät siellä kalastusmajaa kalarikkaan Puruveden rannalla. Lännen ja idän kulttuurin rajalla eläminen on jättänyt ajattelu-tapaamme ja geeneihin merkkejä.

Kun asutus Laukansaareen lisääntyi, joutui osa asukkaista suuntaamaan muualla. Laukkanen Antin johdolla siirtyi sukuhaarani v. 1735 20 km länteen Kerimäen Pitkälän kylään, joka sijaitsee 15 km Savonlinnasta kaakkoon. Aluksi Antti toimi vuokraviljelijänä poikiensa kanssa nykyisen Pitkälän hovin tienoilla. Pitkälän alue siirtyi jo v.1743 Venäjän tsaarin alamaisuuteen. Tätä vaihetta esi-isillä kesti 174 vuotta.

Pitkälästä sukuhaarani siirtyi 1800 luvun puolivälissä noin 10 km kaakkoon naapurikylään Moijin (Moinniemen) hovin Rasalanmäen torppaan. Tämä torppa itsenäistyi Tornator Oy:lta 1910 -luvun alussa kymmenen muun torpan

Kuvassa sukuni miehet neljässä polvessa kuvattuna heinäkuussa 2018. Isäni Otto s. 1921, minä Heikki s. 1952, poikani Sampo s. 1978 ja pojanpoikani Morris s. 2015. Meidän yhteisikä kuvassa on 205 vuotta eli olemme ikään kuin keskimäärin vähän yli viisikymppisiä. Kuva on otettu Oton kotona Punkaharjulla. Kuva Sampo Laukkanen.

kanssa. Moijin päätäla – hovi siirtyi nykyisille omistajille Tornator oy:lta Silvaniemille 1905. Suurimman osan Moijin maista yhtiö jätti itselle metsämaiksi. Rasalanmäen torpan itsenäistyessä isäntänä oli Olli Laukkanen (synt. 15.4.1855 – k.2.2.1927) ja puolisona Emilia os. Kosonen (s. 22.8.1861 – k.30.4.1939). Ollilla ja Emilialla oli kymmenen lasta. Isoisäni Antti Laukkanen (s. 7.8.1883 – k.15.3.1952) oli lapsista toiseksi vanhin. Tila ei ole enää suvulla.

Isoisäni meni naimisiin naapurikylän Kulenoisten Eskolan tilan toiseksi nuorimman tytön Alman os. Laamasen (s. 20.10.1888 – k. 17.2.1954) kanssa 14.6.1914. He asuivat aluksi Rasalanmäellä. He muuttivat Suomen itsenäistymisen jälkeen 1920-luvun alussa 20 km kaakkoon Metsäpirtin torppaan Pihlajaveden itäpuolelle Riukonsalon laidalle Ruhvanan kylään lähelle Savon ja Karjalan rajaa. Torppa itsenäistyi v.1924 Tornator oy:lta. Metsäpirtti oli

selvästi Rasalanmäkeä pienempi ja toimeentuloa on hankittava viljelyn lisäksi metsätöillä maakuntarajan kahta puolen olevilta isoilta savotoilta. Metsäpirtin tila siirtyi aikanaan isäni nuoremmalle veljelle. Tila ei ole enää suvulla. Isäni muutti kaksi kilometriä länteen Pitkäjärven toiselle puolelle. Isäni Otto Laukkanen (4.7.1921) raivasi äitini Inkeri os.Repo (s.10.5.1928– k.3.4.2015) kanssa Kaskipellon ns. ”kylmän tilan” sodan jälkeen. Kasvoien siellä kahdeksan lapsen perheen vanhimpana. Osoitteeni oli 17 vuotta Putikko Ruhvana. Sieltä suuntaisin 1960-luvun lopussa maailmalle. Kaskipelto oli keskikokoinen maitotila sen siirtymässä 1980-luvun puolivälissä nuorimmalle veljelleni Jukalle. Isäni Otto on kirjoittanut Korallisaari –kirjan v. 2003. Siinä hän kertoo jonkin verran sukuhaaramme vaiheita erityisesti viime vuosisadan alun elämästä Säämingin Ruhvanalla.

Omista vaiheistani ajattelin kertoa enemmän seuraavassa numerossa.

Heikki Laukkanen

Johanna Lindbohm varapuheenjohtaja

Olen paljasjalkainen mikkeliäinen. Sukujuuret löytyvät kuitenkin Juvalta. Seurasin vanhempiani sukuneston jäseneksi, joten olen toisen polven neuvos. Ensimmäisellä kaudella toimin varapuheenjohtajana, hetken hoidin myös puheenjohtajan tehtäviä. Nyt jatkan varapuheenjohtajana.

Aikuistuneet tyttäreni ovat lentäneet jo kotoa pois; kaksi heistä kirjaimellisesti toiselle puo-

lelle maapalloa. Keskimäinen on sentään jäänyt kotiseudulle. Päivisin opetan nuoria yläkoulussa. Vapaa-ajallani liikun paljon metsässä, ja tänä syksynä olikin mukava saada kaappeihin hyvä sienisaalis.

Oskari Laukkanen varainhoitaja

Olen ollut sukunestossa vuodesta 2002 alkaen ja sukuseuran rahastonhoitajana vuodesta 2009. Vaikka ikää on karttunut, kotiseutu ja -mökki Pielavedellä kutsuvat edelleen kalaan, metsänraivaukseen, marjastamaan, hirvimetsälle... Kaija on useimmiten mukana, lukuun ottamatta pimeimpiä myöhäissyksyn hirvireissuja. Mökillä mieli lepää ja fyysisen kunnan säilyminen tulee testatuksi päivittäisissä askareissa. Luonnon selkeä rytmi ja tasapaino kaikkina vuodenaikoina vaikuttavat minuun aina vain enemmän.

Kirjoitusharrastukseni pulpahtelee pintaan silloin tällöin, joskus myös Laukkas-lehden sivuilla. Otan kantaa ajan ilmiöihin ja päivänpolitiikkaan paikallisissa lehdissä, joskus myös Helsingin Sanomien mielipidesivulla. Minulla on myös oma blogi Savon Sanomissa otsikolla ”Eläkekiireet”.

Talvisaikaan käyn kansalaisopistossa englannin tunneilla ja laulukuoressa. Siellä syntyy antoisia ystävyysuhteita ja aivoissa olevat synapsit pysyvät paremmin auki. Tiedä vaikka aukeasi joskus jopa uusia!

Taina Saarenpää sihteeri

Minä olen Taina Jorman tytär Saarenpää, ent. Laukkanen.

Olen kotoisin Keski – Suomesta ja tarkemmin Äänekoskelta. Isovanhempani isän puolelta ovat lähtöisin Harlusta, joten minussa asustaa ainakin hitusen karjalaisten reippautta, puheellaisuutta ja toimeliaisuutta (kuvaus on Kaarlo Hännisen vuodelta 1929).

Olen koulutukseltani yhteisöpedagogi ja työskentelen Vantaan kaupungilla verkostopäällikkönä.

Valmistuttuani nuorisotyöntekijäksi vuonna 1982 päätin tulla Vantaalle töihin vain vähäksi aikaa, mutta olen edelleen samalla tiellä.

Työni liittyy lapsiin ja nuoriin – osallisuus ja vaikuttaminen ovat työssäni ydinsanoja. Samat sanat pätevät myös sukuseuratoimintaan. Osallistaminen, osallistuminen ja vaikuttaminen ovat olennainen osa sukuseuran työtä. Sukuneston jäsenenä olen ollut vuodesta 2009 alkaen. Toiminnassani pyrin innostamaan Laukkasiin kuuluvia ja Laukkasista polveutuvia tutustumaan omiin juuriin ja verkottumaan keskenään.

Leo Laakko lehdentoimittaja, sukutallenteet

Olen toista kautta sukuneston jäsenenä. Ensimmäinen kolme vuotta oli todella mielenkiintoine, joskin ikäviäkin asioita tapahtui.

Sain osallistua Laukkaset sukukirjan valmistusprosessiin olemalla mukana kirja työryhmässä sekä olemalla yhteyshenkilö DNA- testattaville Olen ns, kinttaan Laukkasten sukuhaarasta. Esi-isäni on Anders Laukka Pulkkilasta Jylhän torpan torppari.

Olen Lahden Sukututkimus seuran hallituksessa varapuheenjohtajana. Olen erittäin kiinnostunut historiasta ja olen kirjoittanut kaksi lähistoriaa kirjaa Kiuruvedellä olevasta kotikylästäni. Paluu Lahnajoen koululle ja Kylmän korven kyntäjät.

Lisäksi harrastuksiini on tullut moottorisaha veistokset. Olen kahden vuoden aikana osallistunut kolmeen valtakunnalliseen moottorisahaveistokisaan.

Laukkaset Sukuseura ry:ssä olen edelleen sukutallennevastaava. Lisäksi olen Laukkaset Lehden toimittaja.

Pia Laukkanen
Laukkaset tuotteiden myyntivastaava

Sukuneuvoston jäsen vuodesta 2009 alkaen. Nykyisin huolehdin suvun tunnusten myynnistä. Olen lähtöisin Pohjanmaalta, Nivalasta ja syntynyt vuonna 1951. Perheessämme on nyt yhteinen harrastus – Laukkasten sukuseura. Puolisoni Risto toimii jäsenrekisterin hoitajana. Eeva-tyttäremme huolehtii sukuseuran kirjanpidosta. Jäin pari vuotta sitten eläkkeelle Sotainvalidien Sairaskodin johtajajillääkärin tehtävästä. Jatkan kuitenkin edelleen työtä Jyväskylän yliopiston ikääntyneiden tutkimuksissa osa-aikaisesti. Sukuseuratoiminnassa näen suvun tutkimisen ja esi-isiemme historiaan tutustumisen lisäksi tärkeänä yhteiset tapaamiset pienemmällä tai suuremmalla joukolla. On mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin, jotka eivät ole perhepiiristä tai työkuviosta tuttuja. Toivotaan ja toimitaan siihen suuntaan, että saamme myös nuorempaa joukkoa mukaan ja että he löytäisivät mielekkyyttä tällaisesta toiminnasta.

Risto Laukkanen
jäsenrekisterin hoitaja

Sukuseuran varapuheenjohtaja 2006 – 2009, puheenjohtaja ja samalla Laukkaset-lehden vastaava toimittaja 2009 - 2015, vuodesta 2015 jäsenrekisterin hoitaja sekä monia muita tehtäviä sukuneuvostossa 12 vuoden aikana. Olen liittynyt Laukkasten sukuseuraan vuosituhannen vaihteen tienoilla, ja kuten tehtävätkin näky, aloin toimia aktiivisesti sukuseurassa vuodesta 2006 alkaen. Sukuseurassa toimimisen yhteydessä minulle selvisi, että kuulun Laukkasten Kesälahden sukuhaaraan. Savolais-karjalaisen perheen toiseksi vanhimpana lapsena synnyin Maaningalla 1948. Isäni vaihtelevien tehtävien johdosta olen lapsuudessani asunut monilla paikkakunnilla ja kouluni olen käynyt Simpeleellä ja Parikkalassa. Ammattiopinnot olen suorittanut Oulun yliopistossa. Ilmavoimissa Tikka-koskella suoritetun varusmiespalvelun jälkeen olin varma, etten palaa ilmavoimiin. Kuitenkin jo vuoden päästä olin jälleen ilmavoimien palveluksessa ja tällä toisella kerralla viivyin valtion leivissä n. 34 vuotta aina eläkkeelle jäämiseeni asti aprillipäivänä 2008. Eläkkeellä ovat kuluneet sukuseuratoiminnan lisäksi talomme remontoinnissa, kevyessä liikunnassa, mökkeilyssä sekä kalastuksessa, ilmavoimien kiltatoiminnassa ja Rotary-toiminnassa. Matkailu eri puolilla maailmaa on ollut pitkäaikainen mielenkiinnon kohde. Myös kahdeksan lastenlastani ovat saaneet osansa ukin.

Antti Laukkanen
lehti, sukutukimus, uusi jäsen

Tervehdys kaikille Laukkaset-lehden lukijoille! Olen Antti Laukkanen Helsingistä ja tulini valituksi uutena jäsenenä sukuneuvostoon Savonlinnan sukukokouksessa. Kertoilen tässä tarinassa vähän itsestäni sekä Laukkas-juuristani. Synnyin marraskuisena maanantaina vuonna 1971 Keski-Kymen sairaalassa, joka kuului silloiseen Sippolan kuntaan. Sippola yhdistyi sittemmin Anjalan kanssa Anjalankosken kauppalaksi, kasvoi kaupungiksi, kehittyi ja joutui lopulta suur-Kouvolan syömäksi. Omat juureni eivät kuitenkaan ole kovin syvällä keskisen Kymenlaakson mullassa, sillä sukuni on sangen karjalainen. Poikkeuksen tekee isomummoni ja hänen esipolviensa tuoma 1/8 ripaus savolaisuutta. Isäni suku, eli edustamani Laukkas-haara on kotoisin Parikkalan pitäjältä, Kinnarniemen kylästä. Äitini taas on Heinosa riistetyt Karjalan Kurkijoen pitäjältä. Äitini isän esipolvissa tulevat vastaan myös Kurkijoen Tervun Laukkaset, joista nuorin esiäitini syntyi noin vuonna 1734. Äitini perhe oli ostanut evakkoon jouduttuaan maatilan silloisesta Saaren pitäjältä, joka kuului ennen ja kuuluu jälleen Parikkalaan. Sillä lienee suuri osuus vanhempieni kohtaamiseen. Kyseinen tila on nykyään kesäpaikkanamme. Syy kymenlaaksolaiseen syntyperääni on puhtaasti työvoimapolitiittinen; vanhempani Mikko ja Irja olivat saaneet opettajan virat Sippolasta. Isovanhempani Matti Laukkanen (1893-1963) ja Enni os. Loikkanen (1899-1981) toimivat Parikkalassa Rautalahden kansakoulun opettajina. Matti oli johtaja ja Enni opetti alakoulussa.

Vihkimisensä aikaan mummoni oli kirjattu Rip-pikirjaan tittelillä ”kiertokoulun opettajatar”. Pariskuntaa siunattiin neljännesvuosisadan aikana syntyneillä 14 lapsella. Lapset olivat Helky (1919-2012), Pekka (1920-2006), Erkki (1922-1943), Liisa (1924-2010), Katri (1926-1996), Maija (1927-2015), Saara (1929-1947), Pertti (1931), Tellervo (1932), Seija (1934-2018), Pirjo (1936), Rauni (1938), Mikko (1940) ja Tuomo (1944-1974). Olen toiseksi nuorimman pojan poika.

Kiinnostuin sukututkimuksesta aikanaan äitini käytettyä minut ja veljeni katsomassa Karjalaa jääneen kotinsa paikkaa Kurkijoella. Ihastuin seutuun ja Laatokan maininkeihin. Seuraavana talvena aloin selvittää millaisia ihmisiä noilla seuduilla oli asunut. Tämä oli alku sukututkimukselleni, jonka pääteemana on nykyään poikani esipolvet.

Parikkalaan ilmestyi Stolbovan rauhanteon maissa useampia Laukkasia, joten pitäjässä oli ainakin neljä erillistä haaraa jo noihin aikoihin. Kinnarniemessä mainitaan 1618 Juho Laurinpoika. Nimi on kirjattu hieman yllättäen selvään ortodoksimuotoon Johanniko Lafrosin Laukainen. Erään teorian mukaan Savosta tulleet uudisasukkaat omaksuivatkin alkuun alueella vallinneen kreikanuskon. Tästä on todisteitakin, sillä samoihin aikoihin naapuriin tulleita sukuja pakeni ruptuurin aikana mm. Tverin alueelle. Laukkaset kirjattiin kuitenkin sangen pienet luterilaisina.

Omaa isälinjaani kykenen seuraamaan melko niukasti. Heitä olivat jo mainittujen lisäksi Pekka Ollinpoika (1843-1912), Olli Juhonpoika (1812-1896), Juho Ollinpoika (1784-1863) ja Olli (n. 1748-1791). Vanhimman Ollin vaimo oli Maria Laukkanen (n. 1754-1795), ja Olli oli talossa vävy. Marian vanhemmat olivat Juho Laukkanen (n. 1713-1778) ja Anna Paajanen (n. 1710-1790). Juho edusti mahdollisesti jo liki vuosisataa aiemmin vaikuttaneen nimikaimansa perillisiä ja Olli oli tullut muualta. Olen yrittänyt kääntää kaikki kivet ja kannot, mutten ole keksinyt vielä toistaiseksi mistä. Toivoa en ole likikään menettänyt.

Lähimmät Laukkas-sukujen DNA-osumat ovat nykytietämyksellä Vuukuniemen pitäjän Mensuvaaran kylässä vaikuttaneen haaran jälkeläisiin, mutta kirkonkirjoista tätäkään ei voi

todentaa. Sukuhaaramme näyttää geneettisen tutkimuksen valossa karjalaiselta, mutta DNA-ketjuni on yllättävän erilainen esimerkiksi naapuripitäjä Kurkijoelta saadun näytteen kanssa. Parikkalaan ilmestyi vielä lisääkin sukuhaaroja. Yksi isäntä tuli todistettavasti (käräjöpöytäkirjojen mukaan) Pälkjärveltä jo 1600-luvun loppupuolella ja tohtori Veijo Saloheimon tutkimusten mukaan muuttaneita oli enemmänkin.

Esi-polveeni kuuluu myös ripaus vanhaa rälssiä. Esi-isäni Juho Honkanen Parikkalan Kirjavallasta haki emännäkseen arrendaattori Oloff Bergin pojantyttären Uukuniemen puolelta Niukkalasta. Vuokraherran vaimo oli puolestaan Käksälmen linnoituksessa vaikuttaneen luutnantti Arendt Reiherin tytär. Reiherin suku taas oli voimakkaasti kytköksissä vanhoihin rälssisukuihin, kuten Kurki, Fleming, Jägerhorn, Garp, Fincke, Djäkn, Slätte ja Tawast, joista viimeksi mainituista koko vanha aate-li polveutuu. Niinpä meillä oli perheeni kanssa taannoin jännittävänä kesäretkikohteena Tanskan vanhimman kaupungin, Riben, tuomiokirkko, jonka lattian alle esi-isäni 20. polvessa, Kristiern Frellavsen Frille, haudattiin kunniotettavat 600 vuotta sitten tammikuun kahdentenakymmenentenä vuonna 1418.

No joo, lupasin kertoa itsestänikin, mutta olen vain jaaritellut suvuista ja menneistä mannuista. Ylioppilaaksi kirjoitin syntymäseudullani. Karjalan mailla olin sekä Lappeenrannassa lukemassa konetekniikkaa että Joensuussa tietojenkäsittelytiedettä sekä kasvatustieteitä. Päätin kuitenkin antautua kutsumukseni eli ilmailun pariin, joten opiskelin lentotekniikkaa ja päädyin kansalliseen lentoyhtiöömme. Siellä vierähti 16 vuotta, kunnes sain YT-neuvotteluissa lähtöpässit ja pääsin liki vuoden kestäneelle kesälomalle. Olin perustanut pikku yrityksen, joka tuotti lähinnä ohjaamokäsikirjoja lentoyhtiöiden tarpeisiin sekä käsikirjoituskäännöksiä animaatiotarjojen jälkiäänityksiin. Tulipa sitä käännetyksi yksi elokuvakin. Palasin takaisin ilmailualalle, mutta hyvin eri tavoin kuin olin kuvitellut. Pääsin Suomen Ilmailumuseon leipiin Vantaalle. Sen myötä olen opiskellut museologian appron sekä nyt kolmatta vuotta konservaattoriksi.

Olen harrastanut ilmailua monella tapaa. Aloitin moottoripurjekoneilla vuonna 1990. Kuusi vuotta myöhemmin suoritin purjelentolupakirjan ja edelleen vuonna 1999 yksityislentäjän lupakirjan. Sitä seurasi yölentokelpuutus ja moottoripurjelennon opettajakurssi. Viime vuosikymmenen vaihteessa pääsin laskuvarjohyppylentäjäksi ja sain kuskata hyppääjiä taivaan sineen 19-paikkaisella turbiinikoneella. Töissä lentelen myös asiakaslentoja simulaattoreilla. Lentotunteja minulle on kertynyt runsaat 1200 ja lennettyjä koneyksilöitä puolen sataa. Olen myös mukana muutaman ilmailuyhdistyksen hallituksissa.

Musiikki on ollut myös pitkään mukana kuvioissa. Piano meillä on ollut koko elinaikani. Neljännellä luokalla aloitin koulun musiikkikerhossa bassonsoiton. Kitara tuli mukaan pari vuotta myöhemmin. Sitten tuli torvensoitto. Menin aikanaan seurakunnan puhallinorkesteriin, jossa sain käteeni tenoritorven. Se vaihtui pian baritoniin. Seuraavaksi sain venttiilipasuunan. Ja viimein vetopasuunan. Sellaisen olen omistanut yli kolme vuosikymmentä ja opiskellut joskus musiikkiopistossakin. Kävin pääosan armeijareissustani Varusmiessoittokunnassa, jossa sain jälleen baritonin käteeni. Myöhemmin soitin tovin kotikylän puhallinorkestereissa ja big bandissä. Touhu olisi saattanut hiipua, mutta pääsin lentoyhtiöurani alkuvaiheissa vakituisesti tuuraajaksi Finnair Pilots' Big Bandiin, jossa olen siitä saakka roikkunut mukana sen, minkä olen töiltäni pystynyt.

Kurkijoki-aate on ollut myös lähellä sydäntäni. Olen ollut useita vuosia mukana Kurkijoki-Säätiön eri toimikunnissa sekä pari vuotta myös Kurkijoki-seuran johtokunnassa. Käymme vuosittain vähintään pari kertaa itärajan takana, ja olemme onnistuneet luomaan hyvät suhteet nykypaikkallesiin. Kunnostamme pitäjän kahta vanhinta hautausmaata ja olemme saaneet tähän tukea ja työvoimaa myös venäläisiltä osapuolilta. Nostimme esimerkiksi viime keväänä kurkijokelaisyyntyisen presidentti L.K. Relanderin vanhempien hautakivet pystyyn venäläisen kauhakuormaajan ja paikallisten työmiesten vahvalla avustuksella. Kurkijoen kirkonkylä on luovutetun alueen parhaiten

säilynyt kyläkokonaisuus, vaikka itse kirkko paloikin vuonna 1991.

Näihin harrasteisiin lisään vielä valokuvauksen, matkustamisen, historian ja kirjallisuuden sekä kahdeksanvuotiaan poikani jalkapalloharrastuksen. Olen joukkueen huoltaja ja varustevastaava. Tällä paketilla voin ainakin toistaiseksi olla varma siitä, ettei tekemisen puutetta juuri esiinny.

Sami Laukkanen nuorisovastaava, uusi jäsen

Olen Kiuruvedeltä Pohjois-Savosta. Isäni suku on Kinttaan Laukkasia. Ukkineni Niilo Laukkanen sai sodan jälkeen rintamamiestilan Kiuruvedeltä, Lahnajoelta ja Mummoni on Joutsenosta kotoisin.

Olen syntynyt vuonna 1992. Olen ammatiltani huonekalupuuseppä, CNC-taitoinen. Nykyinen työni on lasityöntekijä Lahdessa Lasimies Oy:n palveluksessa valmistamassa muun muassa Nikan-parveketta. Toimin lähettämössä ja lavavastaavana. Muutin etelään Lahteen vuonna 2014 ja edelleen Heinolaan vuonna 2015. Olen mukana Heinolan paikallispolitiikassa; Heinolan Perussuomalaisissa olen hallituksen jäsen ja piirihallituksen varajäsen. Toimin taloyhtiön hallituksessa. Olen ehdolla vuoden 2018 Kirkollisvaaleissa.

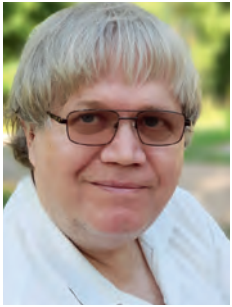
Harrastuksiini kuuluu pyöräily. Syksyisin kuljen Kiuruvedellä metsällä. Tänä vuonna palaan hirviporukkaan pitkän tauon jälkeen. Olen kiinnostunut vanhoista autoista, ja minulla on Ford Taunus 1982 kesäautona. Halusin tuoda nuoruutta sukuseuraan ja yritän parhaani sukuneuvostossa.

Antti ja pitkäaikainen haave – laskuvarjohyppykone Cessna Caravan Malmin lentoasemalla.

Perheen kanssa reissussa Kreetalla. Tuomas s. 2010 on innokas jalkapalloilija. Jenni vaihtoi vuoden alusta työnsä lentokoneen matkustamossa äänistudion leipiin.

*Juhani Tenhunen
sukuneuvoston jäsen*

Kiuruveden Hautajärven dorde Laukkanen – serkusten perintö

Olen nyt toista kolmivuotiskauttani sukuneuvostossa. Laukkanen -sukujuureni juontavat kahteen serkukseen Kiuruveden Hautakylän eli tuolloisen lisalmen Hautajärven Kärkkäinen -talollisten Dorde- eli Dorothea Laukkanen (tai Laukatar) -emäntään, jotka molemmat olivat isoisäni, nahkatukkukauppiaas Johan Alfred (Jussi) Tenhusen (1881 Astoria, Clatsop, Oregon – 1967 Helsinki) esivanhempia ja kuuluivat Pielaveden Laukkalan Laukkanen -sukuun.

Kiuruveden Hautakylän viljelystasanko sai viljavan maaperänsä ennen Vuoksen ja Kymijoen vesistöjen erkanemista ja vesien laskeutumisesta Kiuruvedestä Pielaveden nykyisen Selkäyden vedenjakajan yli lopulta Kalajokeen, mitä myös norpat olivat nousseet. Vesistön pohjoisissa osissa veden pinta oli huomattavasti nykyistä korkeammalla, ja hedelmällinen liete vajosi odottamaan nykyiseltä Rantasalmelta tullutta **Pekka Pekanpoika Kärkkäistä** (n. 1510 Rantasalmi, Tuusmäki – 1573 jälkeinen Tavinsalmi, Savilahti, Pielavesi), jolle itse olen sukua vähintään kuutta reittiä.

Dorde Paavontytär Laukkanen (1712 lialmi [Pielavesi], Pielavesi, Ryttynsalo – 1769 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Rapakko) avioitui 1734 **Lassi Ollinpoika Kärkkäisen** (1702 lialmi, Hautajärvi, Rapakko – 1782 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Rapakko)

kanssa. Tytär **Dorothea Kärkkäinen** (1756 lialmi, Hautajärvi, Rapakko – 1818 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Kangas) avioitui **Pekka Pekanpoika Pöksyläisen** (1754 lialmi, Hautajärvi, Kangas – 1824 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Kangas) kanssa. Poika **Pekka Pöksyläinen** (1790 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Kangas – 1845 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Heikkilä) avioitui **Anna Aapontytär Kärkkäisen** (1792 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Rapakko – 1867 Kiuruvesi, Hautajärvi, Heikkilä) kanssa. Poika **Olli Pöksyläisen** eli **Olof Petersonin** (1824 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Heikkilä – 1883 Astoria, Clatsop, Oregon) ja **Kaisa Lotta Heikintytär Saastamoisen** (1825 Pielavesi, Pielavesi, Uurave – 1858 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Heikkilä) tytär **Johanna Pöksyläinen** (1853 lialmi 27 [Kiuruvesi], Hautajärvi, Heikkilä – 1884 Astoria, Clatsop, Oregon) oli isoisäni äiti.

Esi-isäni Pekka Pekanpoika Pöksyläiset ja Kiuruveden ensimmäiseksi kirkkoväärtiksi valittu Olli Pöksyläinen olivat Kiuruveden ahkerimmat suonaivaajat. Suurkatovuoden 1867 syksyllä Olli Pöksyläinen oli avainasemassa viljamakasiinin ja seurakunnan hätäapurahan hoitajana. Tehtävän mahdottomuus kävi nopeasti selväksi. Olli katsoi parhaaksi jättää kaiken ja lähteä myymään lehmii Ouluun. Sieltä hän jatkoi Inarin kautta Ruijan Vesisaareen kalastajaksi ja aikanaan Yhdysvaltoihin, lopulta Oregonin Astoriaan, minne hän perusti kalanjalostustehtaan. Ollin lähdettyä kotitila Heikkilä jouduttiin myymään, ja perhe sai siirtyä hyyryläisiksi Kiuruveden Kalliojärven Karangan Suopeltoon.

Dorde Lassintytär Laukkanen (1734 lialmi, Vehmasjärvi, Niiralanniemi – 1782 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Niemi) avioitui **Eerikki Jussinpoika Kärkkäisen** (1726 lialmi, Hautajärvi, Rapakko – 1812 lialmi [Kiuruvesi], Hautajärvi, Niemi) kanssa. Tytär **Kaisa Kärkkäinen** (1759 lialmi, Hautajärvi, Niemi – 1809 lialmi [Kiuruvesi], Kiuruvesi, Kettula) avioitui **Juho Matinpoika Kettusen** (1760 lialmi, Kiuruvesi, Ket-

tula – 1834 lialmi [Kiuruvesi], Kiuruvesi, Kettula). Tytär **Maria Kettunen** (1798 lialmi [Kiuruvesi], Kiuruvesi, Kettula – 1871 Kiuruvesi, Kiuruvesi, Kettula) avioitui isoisän isoisän **Lassi Aaponpoika Tenhusen** (1793 lialmi [Pielavesi], Sulkava, Suomalanniemi – 1865 Kiuruvesi, Kiuruvesi, Kettula) kanssa. Isoisäni isä **Freterik Tenhunen** (1843 lialmi [Kiuruvesi], Kiuruvesi, Kettula – 1919 Kiuruvesi, Remekselä, Syrjälä) sai Johanna Pöksyläisen piakseen ja avioitui hänen kanssaan. 1880 perhe muutti kunnalle myydyistä Kettulasta Oregonin Astoriaan Olli Pöksyläisen avuksi. Ollin kuoltua 1883 Freterikin alkoholin käyttö kiihtyi ilmeisesti siinä määrin, että Johanna päätyi itsemurhaan 1884. Kiuruvedelle palattiin 1887. Kiuruvedelle jäänyt Olli Pöksyläisen leski **Henriika Lotta Hannuntytär Dahlberg** (1838 Pielavesi, Jylhä, Lassila – 1913 Pielavesi, Jylhä, Lassila) varmisti, että Johannan osa Ollin perinnöstä säilyi Johannan lapsille. Ollin Kiuruvedellä ja Astoriassa antamat lainat saatiin vuosien saatossa pääosin takaisin. Henriika-mummipuoli antoi miehensä lapsenlapsille kestävä tulo-neuvot.

Kauppa-apulaisena isänsä ja Joh. Puustisen kaupassa Kiuruvedellä sekä Kärkkäinen & Putkonen Oy:ssä lialmessa työskennellyt Jussi Tenhunen kävi kauppakoulun, toimi Jyväskylässä 1904-1909 Joh. Parviaisen ja Joh. Parviainen Osakeyhtiön Tourulan nahkatehtaan konttoristina ja kiersi 1910-1914 Kenkä- ja Nahkatehtailijoiden yhdistyksen myyntiedustajana ”reiluttaen” samalla Suomen nahkakaupan. Hän toimi nahkatukkuyrittäjänä vuodet 1914-1966 pääosin nimellä J.A. Tenhunen (1915-1945 toiminimenä ja 1945-1966 kommandiittiyhtiönä). Yhtiöltä ostetun liiketoiminnan pohjalta perustettiin 1966 J.A. Tenhunen Oy, joka toimii edelleen ostajana toimineen kauppaneuvos, kenkätehtailija Esko Heinon suvun sukuyhtiönä Tampereen Tammelassa.

Ensimmäisen maailmansodan aikana Jussi Tenhunen vaurastui huolehtimalla suomalaisen saapasnahkojen välittämisestä Venäjän

armeijalle. 1920-luvulla hän oli Helsingin verokalenterin kärjessä. 61-vuotiaana 30.12.1942 hän teki Suomen Kulttuurirahastolle 600.000 markan lahjoituksen, joka vastasi suuruudeltaan kaikkia vuonna 1941 tehtyjä lahjoituksia. Suomen Kulttuurirahasto sijoitti rahaston varat Huhtamäki-yhtymä Oy:n osakkeisiin. Kun sijoituksen arvo ylitti miljoona silloista markkaa, yli jäänyt tuotto tuli suunnata suomalaisen kulttuurityön edistämiseen kaupan ja teollisuuden alalla. Kauppaedustajana toiminut Jussin velipuoli **Joel Yrjö Tenhunen** (1902 Kiuruvesi, Remekselä – 1940 Äyräpää, Vuosalmi) oli kaatunut talvisodassa, ja prokuristina sekä kirjeenvaihtajana toiminut isovelji **Olli Fredrik Tenhunen** (1878 Kiuruvesi, Kiuruvesi, Kettula – 1942 Helsinki) kuollut alkoholismiin-Perheyrityksen kehitysnäkymät eivät näyttäneet kovinkaan valoisa, kun Pentti -poikakin oli ilmoittanut pyrkivänsä sähköinsinööriksi.

Isäni, diplomi-insinööri **Pentti Johannes Tenhunen** (1923 Helsinki – 2002 Helsinki) innostui elektroniikasta jo vuoden 1936 paikkeilla ja oli Reserviupseerikoulussa todennäköisesti Suomen ensimmäisiä nörttejä. Sodassa saatu tuberkuloosi hidasti opintoja Teknillisessä korkeakoulussa, ja sähköinsinööriolosuhteiden heikkovirtatekniikan diplomityö Suomen Gummitehdas Osakeyhtiön omistaman Suomen Kaapelitehdas Osakeyhtiön koaksiaalikaapeliin toimitukseen posti- ja lennätinhallitukselle liittyvistä mittauksista tehtiin vasta 1953. Pentti pääsi diplomityön myötä 29 vuoden työuralle posti- ja lennätinhallituksessa (insinööri lennätinteknillisellä osastolla 1953-1957, kaukokaapelityömaan konttoripäällikkö 1957-1958, puhelinelaboratorion esimies 1958-1959 sekä lennätinosaston toimistoinsinööri 1959-1967, apulaistoimistopäällikkö 1967-1970 ja yli-insinööri 1970-1982).

Teknillisen korkeakoulun tietoliikennetekniikan (puhelin- ja radiotekniikan) professorina 1970-1996 toimineen Kauko Rahkon näkemyksen mukaan Pentti Tenhusen vaikutus Nokia-ilmioon oli oleellinen. Hän oli yli-insinöörikäytännön puhelinalan tekniikan akateemisten keskeinen

Tiedotuksia jäsenille

työllistäjä. Pentti edisti erityisesti transmissio-eli puheensiirtotekniikan kehitystä.

Jussi oli jo 1945 ottanut lapsensa nahkatukku-liikkeensä äänettömiksi yhtiömieheksi. Jussin kuoltua 1967 Pentistä tuli myös yhdistyneen Oy Nokia Ab:n osakkeenomistaja, sillä J.A. Tenhunen Ky oli ennen fuusiota Suomen Kumitehdas Osakeyhtiön kumitossujen, kalosien ym. tuotteiden tukkuri ja osakas. Pentin huolella hoitama ja isoäitini **Helmi Maria Kallentytär Tenhusen (os. Pehkonen)** (1898 Oulu – 1995 Helsinki) kuoltua kasvanut Nokia-omistus oli arvokkaimmillaan helmikuussa 2001, jolloin Nokia Oyj:n kurssi oli euroiksi laskettuna 64,88. Pentin kuollessa 17.2.2002 kurssi oli enää 35 euron luokkaa ja paria kuukautta myöhemmin kuolinpesää jaettaessa puolet tästä. Äitini **Sanni Liisi Linnea Tenhusen (os. Kippilä)** (1921 Pornainen, Kupsenkylä, Rientola – 2013 Helsinki) kuollessa peritty Nokia-potti ei ollut enää merkittävä. Jussin 1924 suvun kesäpaikaksi ostama kesähuvila Espoon Suvisaariston ekokylässä meni kaupaksi vuotta myöhemmin 2014.

Helsingissä 1951 syntyneenä ja kemian diplomi-insinöörin uran valinneena olen voinut varsin vapaasti työskennellä kestävän kehityksen puolesta ympäristö- ja vihreässä liikkeessä. Olin 1983 perustamassa Suomen suurimmaksi luontaistuotealan erikoisliikkeeksi nousutta Ruohonjuuri Oy:tä, jolla on jo 12 myymälää Suomessa ja tytäryhtiömyymälä Tukholmassa. Omistajayrittäjäasemassa olen ollut vuodesta 2004. 1993-2002 kehitin pääosin Joensuun yliopiston ja Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry:n etätyönä 1996 avattua

Suomen valtakunnallista pyörämatkailureitistöä. Olen ollut eläkkeellä vuodesta 2014. Laukkasten Sukuseura ry:n lisäksi olen jäsenenä myös Kärkkäisten Sukuseura ry:n ja Simelius-Simojoki Suku ry:n sukuneuvostoissa.

Freterik Tenhusen isännöimä Kettula sijaitsee nykyisen Kiuruveden kaupungintalon paikalla. Kiuruvesi on vuodesta 2004 ollut Suomen luomupääkaupunki, joka kesällä 2019 toimii Kärkkäisten Sukuseura ry:n sukukokouksen isäntänä.

Kirjallisuutta

KÄRKKÄINEN, Tuulikki & KÄRKKÄINEN, Matti: *Kiuruveden historia ja sen kirjoittaja Juho Pöksyläinen 1858-1939*. Rusutjärvi: Texthouse Tarja Raninen, 2013. 368 s. ISBN 978-952-67804-2-9.

PIETIKÄINEN, Toivo: *Kiuruveden pitäjän asuttaminen Savonlinnan läänin voutintilien valossa 1540-1635*. Kuopio: Toivo Pietikäinen, 1978, 124 s.

RAITA, Pentti: *Kiuruveden Kärkkäiset. Kiuruveden Hautajärvellä asuneen Pekka Pekanpoika Kärkkäisen jälkipolvet 1546-2013*. Osa I. Taulut 1-3063, 850 s. Osa II. Taulut 3064-5414, s. 851-1704. Rusutjärvi: Texthouse Tarja Raninen, 2013. ISBN 978-952-67804-8-1.

TAKKULA, Petteri: Pentti Johannes Tenhunen. Teoksessa: *Poimintoja teletoimen historiasta. Osa 6. Elämäntyö telelalla*, s. 37-41. Helsinki: Tele, 1993. Sid. ISBN 951-47-8678-5, nid. ISBN 951-47-8677-7.

Juhani Tenhunen

Jäsenyysedut

Sukuseuraan liittyvät uudet jäsenet saavat halutessaan suppeansukuselivityksen suuhaarastaan, kun ensimmäinen jäsenmaksu on maksettu sukuseuran tilille. Sukuselivitystä varten tarvitaan riittävät tiedot vanhimmasta tiedossa olevasta esi-isästä eli nimi ja syntymäaika ja/tai paikka niin tarkkaan kuin on mahdollista

Sukuneuvoston kokoukset

Sukuneuvoston 82. kokous pidettiin 01.09.2018 ravintola Greenissä Mikkelissä. Sukuneuvoston kaikki 10 jäsentä oli paikalla. Kokouksessa päätettiin sukuneuvostonjäsenille omat tehtäväkentät.

Sukuneuvoston seuraava kokous on maaliskuussa 2019

Sukutunnusten myyntivastaavaksi nimitettiin Pia Laukkanen. Antti Laukkanen nimitettiin DNA – ryhmävastaava, sukututkimus ja lehdessä oikoluku, sekä perehtyy myös sukutalenteiden hoitoon.

Leo Laakko nimitettiin Laukkaset lehdentoimittajaksi Muut neuvokset hoitavat entisiä tehtäviä.

Sami Laukkanen tehtävä kentäksi tuli nuorten aktivointi sukuseuran toimintaan ja jäseneksi. Vuoden 2021 sukukokouksen valmistelu työryhmään valittiin Johanna Lindbohm, Leo Laakko, Sami Laukkanen sekä tarvittaessa Antti Laukkanen

Yhteydenotot Laukkasten kotisivujen välityksellä

Huomasimme, että sukuneuvoston toimihenkilövaihdosten jälkeen jäsenten kotisivun kautta toimittamat sähköpostit ja jäseneksi liittymislomakkeet eivät ole saapuneet vastaanottajilleen. Tilanne on korjattu ja toivottavasti lähettämämme yhteydenotot ovat viimeinkin saapuneet perille. Mikäli et ole saanut vastausta, otathan uudelleen yhteyttä. Pahoittelemme tilannetta.

Kotisivut löytyvät osoitteesta Laukkaset.org – sivuilta löytyy tietoa sukuseurastamme, sukuneuvostosta, sukutapaamisista ja sukututkimuksesta.

Tutustuttehan myös sukuseuramme myyntituotteisiin – esimerkiksi keittokirja tai viiri ovat oivallisia joululahjoja.

Värikylläistä syksyä teille kaikille!

Ps. Sukuseurallamme on myös Facebook – ryhmä, joka palvelee niin jäseniämme kuin muitakin Laukkasiin kuuluvia.

Yhteystiedot

Heikki Laukkanen, puheenjohtaja
heikkilaukkanen64@gmail.com

Taina Saarenpää, sihteeri
taina.saarenpaa@live.fi

Risto Laukkanen, jäsenvastaava
risto.laukkanen@elisanet.fi

Laukkaset lehden toimittajan mietteitä

Sain tehtäväkseni Laukkaset lehden. Yritän parhaanimukaan tehdä lehden sellaiseksi, että se tyydyttää mahdollisimman monia jäseniä. Mutta voin vain aavistaa kuinka suuriin saappaisiin astuin. Minua ennen on ollut monia Laukkaset lehden toimittajia ja ovat tehneet mielestäni erinomaisia lehtiä.

Lehden toimittajan tehtävä on minulle uusi kokemus. Ja uskon sen olevan mielenkiintoinen. Tämä nyt ilmestynyt lehti on minun ”tulikasteeni”. Tätä kirjoittaessa on lehteen tulleet kirjoitukset lähes valmiit lähetettäväksi taittajalle ja painoon.

Tämän lehden teemana on Savonlinnan 30-vuotis juhla kokous. Olen yrittänyt koota sitä käsittelevät aiheet lehden alkuun. Toki muitakin mielenkiintoisia kirjoituksia on lehdessä. Aimo Laukkasen Siperiaan kartoitetun Paavo Laukkasen elämän vaiheet ovat todella mielenkiintoiset. Tämän tyyppisiä kirjoituksia kaivatan enemmän.

Lehteen tulleita kirjoituksia oli niin runsaasti, että joutuin jättämään muutamia juttuja keväällä ilmestyvään lehteen. Toivon että he keiden juttuja ei nyt ole tässä lehdessä ymmärtävät. Heidän kirjoitukset ovat seuraavassa lehdessä.

Kevään lehdessä toivon myös ilmoituksia eri Laukkaset sukuhaarojen kokoontumisilmoituksille. Lehdessä on myös tarkoitus julkaista ”vanhat valokuvat” aukeama, eri sukuhaarojen sukukuville.

*Lehden toimittaja
Leo Laakko*

Laukkaset sukukirjan ”Vesireittejä vastavirtaan”

Kirja työryhmä kokoontui 1.09.2018 Tuukkalan ABC:n kabinetissa.

Kirjatyöryhmään kuuluu Ritva Laukkasen, Oskari Laukkasen ja Leo Laakon lisäksi Johanna Lindbohmilä tilalle Heikki Laukkanen sekä myös Antti Laukkanen kuuluu kirjatyöryhmään.

Kirjatyöryhmän seuraava kokous on Mikkelissä marraskuun alussa.

Laukkaset sukukirja Vesireittejä vastavirtaan valmistuminen viivästyy edelleen. Kirjan ko-

koamisessa on isompiurakka, kun sitä osattiin kirjatyöryhmässä aavistaa. Kirjan tekijä Ari Kolehmainen ei halua luovuttaa kirjaa painoon ja jäsenille kesken eräisenä.

Tavoitteemme oli, että kirja valmistuisi noin vuoden vaihteessa, mutta nyt siltä näyttää, että kirja ei valmistu tämän vuoden puolella ja painoon se menee aikaisintaan tammikuussa. Osa tekstistä on kirjatyöryhmän tarkastettavissa seuraavaan kokoukseen mennessä, luultavasti jo ensiviikolla.

Laukkaset kotisivujen mukaan, Laukkasten sukuhaaroja on yli kaksikymmentä. Esi-isiä eli lähtöhenkilöitä on yli viisikymmentä. Josakin näiden sukuhaarojen ja lähtöhenkilöiden yhteiset esi-isät on. Juuri tästä nyt valmistumassa oleva kirja kertoo. Laukkasista 1500 ja 1600 luvulta. Juuri tätä varten kerättiin, mahdollisimman monelta miespuoliselta, lähtöhenkilöön suoran isälinjan omaavalta Laukkaselta DNA-testi. Testi antajia olisi saanut olla runsaammin, sillä muutamasta sukuhaarasta ei testejä saatu ollenkaan. Olisiko kirja valmistunut määrää ajassa, jos testattavia olisi ollut joka sukuhaarasta? Sitä on mahdoton tietää. Olisi ainakin helpottanut tulosten vertailussa.

Kirja valmistuu aikanaan ja uskon sen olevan odotusten arvoinen.

Leo Laakko

Mielenkiintoisia kirjoja sukututkimuksen elävöittämiseen

Olen lukenut kuluvan vuoden aikana kaksi sellaista kirjaa, jotka kertovat elävästi menneiden sukupolvien elämästä. Minulle molemmat kirjat avasivat uusia näkökulmia menneisyyteen. Nämä historiakirjat on kirjoitettu tavallisten ihmisten arjen näkökulmasta. Suosittelen molempia lukemista niille, jotka ovat edellisten sukupolvien elämästä kiinnostuneita ja haluavat elävöittää mielikuvissaan sukunsa elämää vuosisatojen ajalta.

Perttu Immosen kirja ; Suomen rahvaan historia Kolmen suvun elämää 1800 – luvulle

Atena 639 sivua

Suomen rahvaan historia Perttu Immonen seuraa kirjassa kolmen suvun vaiheita lähes 400 vuoden ajan. Hänen kertoo elinolosuhteista, elämän kohtaloista ja samalla kytkee ne meille tunnettuihin historian tapahtumiin tavallisen ihmisen kokemusten kautta. Sukujen kautta Immonen kuvaa rahvaan elämän koko kirjavuuden. Suvut viljelevät maata, kokevat konkreettisesti sodat ja nälkävuodet, sopeutuvat papiston ja herrojen valtaan sekä seuraavat vallasväen elämää. Sukupolvet vaihtuvat ja suvut kasvavat. Rahvas kipuilee vuosisatoja luonnonolosuhteiden, verojen ja sotaväenoton

kanssa. Merkittävä osa lapsista ei saavuta aikuisikää. Suomen alue kokee merkittävää väestön kasvua kuvattuna aikana ja uutta viljelysmaata on pakko koko ajan raivata. Itä-Suomessa kasket siirtyivät kauemmaksi ja sen mukana myös asutus siirtyi Saimaan latvavesille. Tilattoman väestön määrä kasvoi merkittävästi asutuksen lisääntyessä.

Kokemäenjoen varrelta mukana on Teukujen suku nykyisen Sastamalan alueelta. Kokkolan ympäristöstä Suursillit, joiden juuret tulevat Ruotsin puolelta. Kolmantena sukuna on monien Laukkasten sukuhaarojen asumishistorian kannalta tuttu ympäristö Saimaan rannalla Rantasalmella asuva Erosten suku. Erosten ensimmäisenä mainittu henkilö on kirjassa Eero Kiiskinen 1500-luvun alusta. Mielenkiintoista on, että tämä sama henkilö näkyy niissä DNA testeihin osallistuneiden Kiiskisten esi-isissä, jotka minulle tulostuu omasta DNA tuloksesta. Eli tällä Immosen kirjan Erosilla on jonkin verran samaa geeniperintöä ainakin Punkaharjun Laukansaaren Laukkasten kanssa.

Immosen kirja on oivallinen perusteos rahvaan elämään. Kirjassa olevien karttojen perusteella voi paikantaa kerrotut tapahtumat. Immonen määrittelee, että suurin osa kansasta oli rahvasta ja sen ulkopuolella olivat vain aatelliset, papisto ja porvaristo. Perttu Immonen (s.1973) on psykologian ja historian maisteri ja tutkija.

**Ulla Koskinen;
Suomen selviytymisen historiaa
Kivikaudelta keskisajalle ja
1900-luvun alkuun**

Into 293 sivua

Koskinen ajatus on verrata entisiä selvitysmieskeinoja tämän päivän elämään ja meidän kokemiimme itsestään selvyiksi. Häntä lainaten, miten ennen selviydettiin kun; piti rakentaa asumus ilman rakennusfirmoja, työkoneita ja piirustuksia. Piti kulkea kymmeniä kilometrejä ilman julkista liikennettä ja autoja. Piti kasvattaa lapset ilman päivähoitoa ja kouluja. Piti selvitä ilman keskuslämmitystä ja sähkövaloa, jopa ilman ikkunoita. Piti tulla toimeen ilman työttömyyskorvausta, sosiaaliturvaa ja eläkettä. Eikä voinut turvautua lääkärin apuun tai sairaalahoitoon.

Koskinen kuvaa vuosisatojen osalta miten aikana ennen hyvinvointivaltiota elettiin ja mitä osaamista elossa säilyminen vaatii edellisiltä sukupolviltaamme. Kirjassa on omat luvut

rakentamisesta, ruuanhankinnasta ja valmistamisesta, liikkumisesta, työnteosta ja eriammateista, kansanparantamisesta ja sen aikaisesta hyvinvoinnista, perhe-elämästä sekä erilaisesta lähiyhteisöjen sosiaalisesta elämästä.

Monet tänä päivänä käytössä olevat sanonnat ja kielikuvat tulevat aikaisempien sukupolvien elämän tilanteista, joiden alkuperää tuskin enää tunnemme. Kun maan hallitus pitää "budjettiriihen", niin meitä riihen puimisessa mukana olleita on enää kovin vähän ja harva tietää miten hikinen ja liikainen työrupeama se aikanaan oli.

Monilta nytkin palaa päre! Kaupoissa myydään varapäreitä. Mistä sanonta tulee? Taustalla on Koskinen mukaan arkinen tilanne vuosisatoja ajan. Miesväen tehtävänä oli hankkia päreet metsästä, sillä tavoin, että niitä oli kiviä tuvassa riittävästi. Naiset syyttivät usein miehiä, että päreitä ei ole riittävästi ja miehet taas olivat sitä mieltä, että naiset polttivat niitä liikaa – tuhlasivat päreitä. Kun päreet loppuivat ja tupa oli pimeä, niin silloin todella perheessä paloivat monelta päreet. Vähän hermostuttiin. Tuli sanottua.

Koskinen kirja on sujuvasti kirjoitettu ja on varsin tiivis. Erinomainen lukukokemus. Kirjan kuvitus on monipuolinen ja valaisee lukijalle monia vanhoja asioita. Ulla Koskinen on FT ja historiantutkija, jota aina on kiinnostanut elämä entisaikojen Suomessa

Juuret meissä

Sukuseuran 30-vuotisjuhlakoukussa valittu puheenjohtaja Heikki Laukkanen - onnittelet virasta - sanoi virkaanastujaispuheessaan juurensa juontuvan Punkaharjun Laukansaa-resta. Kun omat juurenikin ovat sieltä, tartuin Heikkiä hihasta ja totesin, että samojen isien lapsia olemme molemmat.

Kerroin harrastelevani sukua ja kirjoittavani kirjaa. Lupasin lähettää hänelle sellaisen, kunhan kirja valmistuu. Liki painovalmishan se jo olikin ja puheenjohtaja sai omansa. Luettuuan kirjan sain Heikiltä määräyksen kirjoittaa jutun kirjan synnystä.

Lienen tässäkin lehdessä joskus ihmetelty miksi kiinnostuin juuristani vasta lähestyessäni eläkeikää. Miksi vasta silloin, kun Isäni 90-vuotispäiväkin jo lähestyi ja sukumme oli minulle edelleen kovin tuntematon. Tuli lähes paniikki saada kasaan tietoa ja jotakin paperille. Kuukausien tiedonkeruun, uksimisten ja arvuuttelujen jälkeen kasassa oli 100-sivuinen tarina isäni lapsuusperheen elämästä ja sisarusparven elämänvaiheista. Kun sitten vuonna 2011 juhlimme 90-vuotiaista isä- Veikkoa, tuli "Laulun arvoiset" julki päivänsankarin yllätykseksi.

Kun sukupolvia ennen Hilmaa, Ainoa, Yrjöä ja Veikkoa tiedettiin olevan monia, kysyttiin serkkukunnassa, milloin kirjoitan lisää. Lupasin kirjoittaa ehkä joskus. Painokas kysymys toistettiin viime vuoden alkupuoliskolla. Oli annettava periksi ja ryhdyttävä työhön.

Vuosien aikana olin istunut lukuisia hetkiä kammiossani jo olevan sukututkimusaineiston, kirkonkirjojen, henkikirjojen, maakirjojen, karttojen, digisanomalehtien, valokuvien, googlen ja kahvimukin kanssa. Olin ajellut Suomea Savonlinnasta Saloon ja Helsingistä Rovaniemelle kuulemaan heitä, joilta tietoa oletin saavani. Tietoa olivat kartuttaneet myös Kansallisen-, maakunta- ja useat muut arkistot sekä aihepiiriin kirjallisuus.

Vuonna 1735 Anders Laukkanen muutti Laukansaa-resta Pitkälän kylälle lampuodiksi. Perheen pojista Anders, Olaus ja Paul, kasvoivat vahvat sukuhaarat Pitkälään. Innostuin tarkastelemaan, kuinka Laukkaset kansoittivat kylän ja kuinka he kylältä hävisivät.

Aloin järjestellä kertynyttä aineistoa ja nivoa sitä tekstiksi. Lopputulos on, että syntyneen kirjan alkuosa käsittelee sukujuonteeni kymmentä ensimmäistä sukupolvea 1500-luvun alkupuolella syntyneestä Laurista laskettuna. Kymmenennessä sukupolvessa näkyvät jo monille tutut veljekset Gustaf (s.1848) ja Petter (s.1852). Kirjan seuraavat 100 sivua kuvaa yhdettätoista polvea, vuosina 1879-1898 syntyneitä Petterin perillisiä. Näiden henkilöiden tarinoinhin ennätin saada vielä mukaan viimeiset muistitiedon rippeet. Kun tämä sukupolvi jätti lukuisia merkintöjä asiakirjoihin ja aikansa sanomalehtiin, arvelen heistä syntyneen jokseenkin oikeanoloiset kuvaukset. Lopussa 100 sivussa on tarkastelussa, korjattuna ja täydennettynä, kahdestoista sukupolvi, Petterin pojanpojan Pekan jälkeläiset "Laulun arvoiset". Kaikkiaan sivuja kirjaan kertyi 270.

Millaista on tutkia sukua ja kirjoittaa sukukirjaa? Ensimmäisenä vastauksena pyörähti mielessä Churchillin lausuma: "verta hikeä ja kyyneleitä". No, ei nyt sentään, ei tämä niin vakava ole ollut. Käsiryysyksi ei ole mennyt kenenkään sukulaisen kanssa, mutta tuskanhikeä on kyllä pukannut monesti, kun vaikkapa jonkun tiedon saaminen tai sen oikeellisuuden tarkistaminen on tuottanut kohtuutonta työtä. Aika kuluu ja asia ei etene. Entä kyyneleet? Ilon tippa taisi silmäkulmaani herahuttaa, kun tehtävä oli suoritettu. Entä vaimon silmät? Arvelen harrastukseni ja ajankäyttöni määränsä verran koetelleen, mutta kyyneleet, niitä en kuitenkaan muista nähneeni. Kiitos Riitta.

Heikki Laukkanen

Olavinlinnan rakentaminen ja Laukkaset

(Kirjasta Linna ja Maakunta 1958. kirjoittaneet Toivo J. Karttunen, Aaro Liukko ja Jalmari Vaahtoluoto)

1472 Ritari Eerik Akselinpoika Tott lähti retkikuntansa kanssa tutkimaan vesitse mahdollisuuksia Savon linnoittamiseksi. Elokuun alussa lähdettiin Joutsenosta, Saimaan etelä rannalta. Päivän tai parin ajaksi otettiin mukaan väylän ja paikkakunnan tunteva opas. Matkaa pohjoiseen tehtiin parisen viikkoa. Vain kahdessa paikassa, Puumalassa ja Pajasalmissa viivytettiin kauemmin. Eerik Akselinpojan mielestä molemmat olivat linnoituksen paikaksi sopivia. Mutta kun raja ei ollut läheläkään, ei niitä kannattanut enempää ajatella. Niinpä soudettiin edelleen, kunnes tultiin Säämingin Laukansaareen. Uudeksi oppaaksi saatiin laukansaarelainen matalahko ja leveäharteinen isäntämies Olli Laukkanen. Laukkanen selitti Eerik Akselinpojalle, että nyt ollaan lähellä rajaseutua, jossa parrakas idän mies saattoi yllättää varomattoman, milloin tahansa. Tunnin soutumatkan päässä vesistö avautui kolmeksi kapeaksi salmeksi, joita vihollinen jatkuvasti valvoi. Retken johtaja käsitti olevansa lähellä matkansa päämäärää ja kyseli Laukkaselta kaikkia mahdollisia asiaan liittyviä seikkoja. Laukkanen selitti parhaan taitonsa mukaan ja esitti, että sopiva mairinnoisuuspaikka olisi varmasti salmien länsipuolella oleva Pullinlahti. Mutta Pihlajaniemen ympäri sinne kierrettäessä voisi vihollisen näköpiiriin ainakin päiväsaikaan. Yön hämärässä hiljaisuudessa, varsinkin pilvisellä säällä, voisi paikan ehkä ohittaa onnekseen, arveli Laukkanen. Jotta nähtäisiin, onko partanielloja liikkeellä, Laukkanen esitti, että varmuuden vuoksi olisi ehkä kuitenkin lähetettävä pari miestä kiertämään Pihlajaniemen poikki Poukkusalmeen ja sieltä Kuusniemen ja Viitaan kautta takaisin.

Kun Olli Laukkasen esitykset tuntuivat järkeviltä, Hyväksyi Eerik Akselinpoika ne sellaisenaan ja antoi päivän kuluessa kahden miehen nuoremman Laukkasen, Simon, kanssa kiertää Pihlajaniemen. Kun tiedustelijat illan suussa palasivat eivätkä olleet nähneet merkkejä vihollisesta, varustauduttiin auringon laskettua lähtemään ja ottamaan yön hämärässä ratkaiseva askel. Levänneinä mutta jännittyneinä nousiin veneisiin. Olli Laukkanen sai paikan päällikön veneessä, kuten ennenkin. Simo Laukkanen otettiin myös mukaan, mutta hän sai soutaa omalla veneellään. Ennen kuin aamu valkeni, oli mahdolliset vaarat ohitettu ja retkikunta asettunut tähän Olli Laukkasen näyttämään turvalliseen poukamaan. Teltat pystytettiin ja valvotun yön jälkeen käytettiin aamupäivän tunnit lepoon. Eerik Akselinpoika ei kuitenkaan saanut unta, sillä hänellä oli paljon mietittävää. Hän tunsu nyt olevansa paikalla, josta tulisi Ruotsin valtakunnan itärajan tärkeä tukikohta. Hän tajusi, että hänen harkinnastaan ja työstään tulisi riippumaan tämän maakunnan tulevaisuus, sen asukkaiden rauha ja menestys. Hän kutsui puheilleen Olli Laukkasen ja Kustaa Laurinpojan, jotka eivät myöskään nukkuneet. Heidän kanssaan sovittiin, että aluksi koetettaisiin tiedustella, oliko Talvisalolla ja Vääräsaarella vihollispesäkkeitä. Mikäli vastaus olisi kielteinen, tutustuttaisiin lähemmin saariin ja virtoihin.

Tiedustelu suoritettiin seuraavana yönä. Laukkasten kevyt vene vedettiin kannaksen poikki Haapaveden puolelle ja matkaan lähti neljä miestä. Simo Laukkanen erään sotilaan kanssa laskettiin Laitaatsalmen niskalla maihin Talvisalon puolelle ja Olli Laukkanen toisen sotilaan kanssa sai soudella hiljakseen saaren pohjoista rantaa pitkin itään päin. Haapasalmen sillalla kohdattiin jälleen ja kun mitään

epäilyttävää ei oltu huomattu, siirryttiin varovasti Haapasalmen yli Vääräsaaren puolelle. Simo Laukkanen toverinsa kanssa lähti kiertämään Kyrönsalmen kautta saaren pohjoisimpaan kärkeen, minne venemiehet siirtyivät odottamaan. Aikanaan miehet saapuivat veneelle ketään kohtaamatta ja yhdessä soudettiin takaisin leiriin.

Seuraavaa tiedusteluvaihetta varten hinattiin yksi retkikunnan vene kannaksen yki Katiskalahteen Haapaveden puolelle. Yön tultua itse Eerik Akselinpoika Olli Laukkasen ja lähimpien miestensä kanssa laske Laitaatsalmen ja tutki sen rannat. Simo Laukkanen ja neljä sotilasta sai seurata vähän jäljessä kaiken varalta. Haapasalmi ja sen niskalla olevat pienet saaret tutkittiin toisena yönä samaan tapaan. Verkosaaret olivat tutkijain mielestä erittäin mielenkiintoiset, vaikkapa linnoituksen paikaksi sopivat. Kun Kyrönsalmi oli vielä kolmantena yönä varovasti vihollista kohtaamatta katsottu ja tutkittu, oli Eerik Akselinpoika valmis tekemään päätöksen. Tuohon salmen alajuoksulla olevalle kallioiselle Kyrönsaarelle, kahden virranuoman väliin linna rakennetaan. Sillä oli hallitseva asema eri suuntiin ja se oli vaikeasti valloitettava.

Ennen paluumatkalle lähtöään Eerik Akselinpoika antoi Kustaa Laurinpojalle tehtäväksi vastata seuraavana vuonna linnan rakentamisesta. Olli Laukkasen hän määräsi Kustaa Laurinpojan apulaiseksi ja mestariksi rakennustöissä. Samalla hän ilmoitti, että tarvitsee myös nuoremman Laukkasen, eli Simon, mutta hänen tehtävistään puhutaan seuraavana vuonna.

Seuraavana kesänä oli Kyrönsalmen seutuville touhua ja viiskettä. Linnaa rakennettiin tulisella kiireellä Kyrönsaarelle. Miehiä oli työssä kymmenittäin. Toiset kuljettivat järeätä puu-

tavaraa Haapavedeltä päin ja toiset tekivät varsinaisia linnoitustöitä. Viipurista oli paikalle tuotu myös pieni varuskunta, jonka etuvartoita oli Jaapalassa, Nojanmaassa ja Pääskylahdessa. Vihollinen näyttäytyi silloin tällöin yrittäen häiritä rakennustyötä ja varsinkin tarvikeiden kuljetuksia ja hankintaa.

Kustaa Laurinpoika miehineen oli lähtenyt Viipurista jo helmikuun puolivälissä. Maaliskuun alussa hän leirytyi Aholahteen ja asetti vartioston Kyrönsalmelle. Olli ja Simo Laukkasen hän kutsui välittömästi apulaisikseen. Ollin kanssa hän ryhtyi tarkastelemaan niitä piirustuksen tapaisia, jotka Eerik Akselinpoika oli hänelle antanut linnan rakennusohjeiksi. Yhdessä ne lopullisesti muotoiltiin ja hahmoteltiin samalla rakennusjärjestys ja työmenetelmät.

Linna oli määrä rakentaa puusta ja vielä maaliskuussa, ennen kevään tuloa, piti tarvittavat hirret kaataa ja vedättää rannoille. Olli Laukkanen tiesi, että Haapaveden rannoilla ja saarissa oli järeitä metsiä ja sieltä hirret oli helppo myötävirtaan uittaa linnan rakennuspaikalle. Simo Laukkasen tehtäväksi annettiin maan käskynhaltijan, Eerik Akselinpoika Tottin nimessä viedä lähikylien talonpojille määräys tulla hevosineen viipymättä Aholahteen. Kymmenittäin miehiä ja hevosia saatiinkin kokoon. Heidät ohjattiin Haapaveden rannoille hirsien kaato- ja ajo töihin.

Kirves- ja muut taitomiehet, sepät ja venemestari koottiin suorittamaan Olli Laukkasen johtamia erilaisia valmisteluja kevätöiden päätyttyä aloitettavaa rakennustyötä varten. Kesän tultua siirrettiin sekä työleiri että varusväen päämaja Vääräsaarelle Kyrönsalmen tuntuun. Sinne valmistauduttiin majoittamaan myös rakennustyöväki. Simo Laukkanen sai jälleen juoksuttaa viestikapulaa, nyt jo kauem-

pana Sulkavan, Rantasalmen ja Juvan kylissä. Määräys oli, että kesäkuun alussa, heti kylvö-
töiden päätyttyä oli ”mies talosta, kaksi parhaasta” lähetettävä kuudeksi viikoksi linnoitus-
töihin Kyrönsalmelle. Miehiä tuli kuin itikoita, leveähartiaisia, työhön tottuneita, huumorintajuisia savolaismiehiä. Kustaa Laurinpoika ja Olli Laukkanen ymmärsivät näitä miehiä, heidän kanssaan oli ilo työskennellä. He tekivät kuin omaa työtään, sillä he käsittivät, että linnasta tuli ensi sijassa heidän kotiseutunsa turva ja tuki. Ovat nämä sinun savolaisesi eri porukkaa kehaisi Kustaa Laurinpoika myhäillen Olli Laukkaselle. Mustaa leipää ja kuivattuja muikkuja vain syövät, mutta voimaa on kuin karhulla ja valoisaa mieltä muillekin antaa.

Heinäajaksi annettiin miehille lomaa, mutta elokuussa oltiin jälleen Kyrönsalmen linnan rakentamassa. Jo ennen vuoden loppua kutsuttiin Eerik Akselinpoika Tott Viipurista toteamaan, että linna oli valmis. Eerik Akselinpoika oli tyytyväinen ja sen hän ilmaisi sekä puhein, että teoin. Hän määräsi Kustaa Laurinpojan Kyrönsalmen linnan ensimmäiseksi Komentantiksi ja Olli Laukkanen hän nimitti linnan voutiksi.

Rajantakainen vihollinen kävi linnan valmistuttua entistä toimeliaammaksi. Se väitti, että linna oli rakennettu Novgorodin alueelle. Hyökätessään se käytti sen ajan parhaita tuliaiseita, joiden tehoa puulinnoituksen oli vaikea kestää. Eerik Akselinpoika Tott, jonka mielestä Savon puolustus kävi vuosi vuodelta yhä tärkeämmäksi, päätti jo kahden vuoden kuluttua purkaa puulinnoituksen, jota tulikin oli osittain tuhonnut. Tilalle hän päätti rakentaa kivisen, sen ajan vaatimuksia paremmin vastaavan linnan. Keväällä 1477 alettiin tarkentaa uutta linnaa. Eerik Akselinpoika hankki suunnitelmat synnyinmaastaan Tanskasta ja tuotti sieltä pä-

tevän työnjohtajan ja 16 taitavaa muurarimestaria perustyövoimaksi. Muuta työväkeä tarvittiin nyt monin verroin enemmän kuin puulinnaa rakennettaessa. Lähiseutulaisten lisäksi oli miehiä hankittava kaikkialta Savosta, vieläpä kauempaakin aina Hämeestä ja Uudeltamaalta saakka. Simo Laukkanen lisäksi oli järjestettävä useita mitä viestinviejiä maakuntia kiertämään ja miehiä nostattamaan. Kysymys oli koko maalle erittäin tärkeän itärajan turvaamisesta ja siihen oli Eerik Akselinpojan mielestä koko maan osallistuttava.

Vuosikausia linnan rakentaminen nyt kesti. Työ tuli miltei ilmaisesta työvoimasta huolimatta erittäin kalliiksi. Ruotsin valtaherroilta ei liennyt varoja tähän tarkoitukseen, joten Eerik Akselinpojan oli yksinään huolehdittava kaikista kustannuksista. Hänen läänityksensä oli koko Suomi, veron kantajain kautta kertyi aina jotakin ja niin hän jotenkuten selvisi. Kaikista vastustuksista huolimatta silloisten suunnitelmien mukainen linna kolmine pyöreine torneineen ja esilinnakkeineen oli valmis v. 1480.

Eerik Akselinpojan rakennuttama linna on ns. keskiaikainen osa linnaa, jonka muodostivat yhdistävine muureineen kolme vanhinta tornia: Kellotorni, Kirkkotorni ja Eerikintorni. Vähitellen linna laajennettiin koko saaren käsittäväksi. 1560-luvulla rakennettiin kaakkoiskulmaan mahtava Paksutorni. Kun Nils Kiil 1600-luvun alussa vielä rakennutti ns. Kiilin tornin, oli linna komeimmillaan viisine torneineen.

Lea Piho

Sukupuun tarina alkaa vuodesta 1944, kun Otto Laukkanen (s. 1921) kävi sodan aikana kirjeenvaihtoa isoveljensä Heikki Laukkanen (1915-1944) kanssa. Heikki ja veli-Taavetti (1918-1944) olivat eturintamassa. Välirauhan aikana sotaväen käynyt Otto oli määrätty Kauhavan lentokentälle. Otto kirjoitti veljelleen, että hän haluaisi ilmoittaa vapaaehtoisesti eturintamaan ja tehdä enemmän Suomen hyväksi. Heikki vastasi kirjeeseen nopeasti ja käski tiukasti Ottoa pysymään määräyksen mukaisesti Kauhavalla. Heikki kirjoitti, että hänestä tuntui, etteivät he Taavetin kanssa ehkä selviäisi takaisin kotiin. Olisi hyvä, jos joku jäisi jatkamaan Laukkanen sukua.

Otto on veljen toivetta toteuttanut, kahdeksan lapsen ja 18 lapsenlapsen lisäksi lapsenlapsenlapsia on tällä hetkellä 13 ja lisää on tulossa. Puut ja metsä ovat olleet monella lailla Oton elämässä, hän oli vuosikymmeniä metsähommissa ajamassa hevosella tukkeja. Ruhvanalla Oton ja vaimo Inkerin (1928-2015) maatila oli salon laidalla metsän reunassa. Ajatus seinälle tehtävästä sukupuusta iti pitkään mielessä.

Sukupuusta puhuttiin, kun Oton muistelmista tehtiin vuonna 2003 julkaistua ”Korallisaari”-kirjaa. Vuosikymmeneksi idea jäi vielä haudattamaan, kunnes Otto pyysi minua tekemään sukupuun seinälle. Tein samoihin aikoihin sukupuun lasteni ristiäisiä varten. Ristiäisissä lasten nimet luettiin koivun lehdestä. Otto toivoi, että sukupuu alkaisi hänen ja Inkeri-vaimon isovanhemmista. Vanhin sukupuussa oleva henkilö on Antti Repo, joka syntyi 1843. Laukkasista suku alkaa vuonna 1855 syntyneestä Olli Laukkasesta. Toiveena oli, että sukupuussa olisi valokuvat alenevasta polvesta ja sitä päivitettäisiin aina kun uusi vauva eli lapsi sukuun syntyy. Muutama vuosi meni tietoja kerätessä ja muotoa hioessa, sukupuu luovutettiin Otolle syksyllä 2016. Sen jälkeen

puuhun on tullut kuusi uutta lehteä ja kolme hääpäiväkylttiä.

Otto-ukkini juhli kesällä 97-vuotissyntymäpäiväänsä. Hän asuu itsekseen Punkasalmen kodissaan. Sukupuu on esillä olohuoneessa, missä Otto pääosan päivästä viettää. Sukupuun tekijälle isoimman ilon tuo se, että sosiaalinen Otto saa sukupuusta jutun juurta kotihoidon työntekijöiden ja muiden vierailijoiden kanssa. Suvusta on useaan kertaan haasteltu hoitajien kanssa, muoskien ja vauvojen kuvia katseltu ja syntymäaikoja tarkastettu.

Otto Laukkanen lapsenlapsi Salla Rossi

Sukupuun teon kiemuroita ja pohdintoja

Sukupuun tekeminen käynnistyi ukkini Oton ideasta. Pyrin käytännön toteutuksessa noudattamaan hänen toiveitaan. Lähes kaikki tiedot mm. valokuvat, hääpäivät, syntymäajat ja -paikat löytyivät oman suvun jäseniltä. Inkeri-mummoni isovanhempien tietoja pyysimme seurakunnasta. Otto toivoi, että sukupuuta päivitettäisiin aina kun sukuun tulee uusia jäseniä. Hän toivoi sukupuun voivan siirtyä hänen mukanaan esim. palvelutaloon. Oton ajatus on, että kun häntä ei enää ole, jatkuisi sukupuun päivittäminen suvun yhteisen mökin tai aitan seinällä.

Se, että puun pitäisi olla siirrettävä rajasi pois sen vaihtoehdon, että sukupuuta voisi koota pikkuhiljaa suoraan seinälle. Puuhun piti saada tausta, jotta sitä voi siirtää taulun tapaan paikasta toiseen. Koska mökki on talvisin kylmä, ei tausta voinut olla pahvia. Aluksi ajattelin lasia tai ohutta metallilevyä taustaksi. Lasi-
liikkeestä huomautettiin, että lasin pitäisi olla turvalasia, jottei siitä aiheuttaisi vaaraa sukupuuta tutkittaessa. Turvalasi on puolestaan painavaa ja vaatisi erityisiä kiinnitysmekanismia, niinpä päädyin muoviin. Ajattelin läpinä-

Oton vaimon Inkeri Laukkasen (1928-2015) 85-vuotissyntymäpäiviltä otettu yhteisvalokuva. Kuva on otettu Oton ja Inkerin maille rakennetun suvun yhteisen mökin liiterin edustalla Vuorinien kylässä (Savonlinna). Kuva Salla Rossi

kyvän materiaalin olevan keveän ja sopivan erilaisille seinille, niin ukin vaalean keltaiselle seinälle, mökin pyöröhirsien päälle taikka aitan lautaseinälle.

Oton sukuuulle katsoma paikka olohuoneen sohvaa päällä asetti kokorajat (maksimi 1,5 x 1,5 m) taululle. Sen suurempaa yhtenäistä vapaata seinää tuskin muistakaan paikoista löytyisi. Toisaalta valokuvista pitäisi saada selvää ja tekstien olla niin isoja, ettei niitä tarvitsisi lukea suurennuslasilla. Olisin halunnut sisarukset "samalle viivalle", mutta puusta olisi tullut aivan liian leveä eikä ulkonäköäkään olisi ollut puumainen. Puuhun pitää olla tilaa nyt syntyvien lapsenlapsenlapsien tuleville puolisoille ja lapsille, puhumattakaan eri sukupolvien mahdollista uusista kumppaneista tai lisääntyvästä pikkuserkuskatratraasta. Koivu toivottavasti tuuhenee ajan kanssa.

Seuraavaksi pohdin, miten uusien sukulaisten kuvat ja tiedot voisi lisätä tai tarvittaessa siirtää vuosien saatossa niin, että ne näyttäisivät samalta kuin nykyiset. Se sulki painetut julisteet ja canvas-tyyppiset taulut pois. Puun lehtiä ja valokuvia tulee voida lisätä (liimaamalla) ja tarvittaessa niitä pystyy siirtämään. Lisäksi kaikkien osien tulee kestää mökin talviolosuhteita, mm. lehdet on lakattu jotta ne kestäisivät kosteutta.

Otto kertoi, että hänen lempipuitansa ovat mänty ja koivu. Useiden eri kokeilujen ja versioiden jälkeen päädyin koivuun. Aluksi haaveilin, että sukuuun runko olisi ollut kupera sahattu osa koivun runkoa, mutta koholla olevan rungon ja tulostettavien tasaisten valokuvien ja lehtien yhdistäminen ei onnistunut. Onneksi apuun riensi anoppini, jonka keräämästä koivun tuohesta runko saatiin tehtyä ja liimapuristimilla kiinnitettyä tiukasti.

Halusin kaikkiin valokuviiin samanlaiset kehykset. Oton ja Inkerin kehykset ovat vähän isomalla kuin muilla. Etsin pitkään valmiita kehyksiä. Sopivia pieniä ja sukuuuhun sopivia ei kuitenkaan löytynyt. Kysyin myös tilaustyönä tehtyjä puisia kehyksiä, niitä ei ollut saatavilla pienenä eränä. Tällä hetkellä laser-leikattuja pieniä sarjoja saattaisi saada. Päädyin käyttämään askartelumassaa. Tein kehykset muotilla, kuumensin ne, hioin hiekkapaperilla ja lopuksi lakkasin. Kehykset kestävät kylmää ja kosteaa. Valokuvat teetin valokuvaliikkeessä suoraan kehyksiin sopivaksi.

Tekemällä oppii ja oivaltaa. Montaa kohtaa voisi tehdä visuaalisesti vielä kauniimmin. Nyt on korjauksen alla kotona oleva sukuu, ja Oton sukuuuta olen päivittänyt uusien iloisten perheutisten myötä Salla Rossi

Sukuuu Oton olohuoneen seinällä Punkaharjun kodissa. Kuva Salla Rossi.

Sukuuun rungosta lähikuva. Kuvassa Otto ja Inkeri vanhempineen. Kuva Salla Rossi.

Katsaus Laukkasten DNA-sukunimiprojektiin

DNA-sukututkimus on tullut viime vuosina yhä laajemmaksi osaksi muutenkin voimakkaasti kasvanutta sukututkimusharrastusta. Harrastuksen lisäksi deoksiribonukleiinihapon emäspareihin kätkeytyvä perinnöllinen materiaali mahdollistaa vankan tieteellisen tutkimuksen tekemisen. Tutkimustyössä henkilöiden perimän samankaltaisista tai poikkeavista osista voidaan päätellä monenlaisia asioita, mutta sukututkimuksellisessa mielessä mielenkiintoista on mahdollisuus selvittää sukulaisuussuhteita ja pitkän ajan kuluessa syntyvien geenimutaatioiden myötä vaikkapa eri sukuaarojen läheisyyttä tai kaukaisuutta.

Tutustuin aiheeseen pintapuolisesti toistakymmentä vuotta sitten luettuani Kaartisten sukuseuran teettämistä tutkimuksista. Sukua oli ajautunut luovutetun Karjalan alueelle Jaakkiman pitäjään ja siellä enimmäkseen Huhter-vun kylään, mutta DNA:n perusteella geeniperimän "alkuperä" johdettiin jonnekin Norjan rannikoille.

Tästä innostuneena perustin Laukkasille oman sukunimiryhmän kartoittamaan mitä meidän suvustamme – tai sukunimemme kantajista – voitaisiin saada selville. Kirjoitin ryhmän tarkoitukseksi aikanaan: "Projektin tarkoituksena

on saada kasaan mahdollisimman runsas otos eri Laukkas-sukuhaarojen testituloksia ja siten selvittää ovatko ne kaikki keskenään sukua. Jos näin on, olisi myös mielenkiintoista saada arvioiduksi, mistä suku on lähtöisin, milloin sukuhaarat ovat erkaantuneet ja mitkä muut suvut ovat samaa alkuperää.”

Valtaosa suomalaisista DNA-tutkimuksista on teetetty yhdysvaltalaisella FTDNA:lla (FT=Family Tree). Oli luontaista perustaa ryhmä sinne. Se sijaitsee edelleen osoitteessa <https://www.familytreedna.com/groups/laukkanen/about>

ja kaikki testin tehneet ovat erittäin tervetulleita liittymään jäseniksi. Jäsenyys on maksuton. Ryhmä oli pitkään hyvin hiljainen – vain muutama nimenkantaja eksi joukkoon. Kiitokseksi näille uranuurtajille! Laukkasten sukukirjan teon yhteydessä olen pyrkinyt rummuttamaan ryhmää edelleen, ja ihan mukavasti sinne on porukkaa saatukin. Silti olisi erittäin positiivista, että jokaisesta sukuhaarasta olisi vähintään yksi, mutta mieluummin useampi näyte olemassa. Tervetuloa siis te, joilla on testi tehtynä, mutta jotka eivät ole vielä jäseniä. Ja mikäpä estää teettämästä lisää testejäkin!

Mitä sitten olen saanut selville? Kuten toisaalla lehdessä kerrotaan, isälinjan DNA periytyy samanlaisena isältä pojalle – ellei se satu mutatoitumaan jostakin kohdasta. Tutkimus on kehittynyt valtavasti ja kehittyä edelleen kaiken aikaa. Niinpä tulokset eivät ole läheskään lopullisia, vaan asiat täsmentyvät jatkuvasti. Runsaan näytemäärän perusteella on kyetty hahmottelemaan miltä alueilta periytyvillä ihmisillä on minkäkinlainen ns. haploryhmä ja DNA:ta yhä tarkemmin tutkimalla milloin eri haarat ovat eronneet toisistaan.

Nimityksetkin vaihtelevat ja elävät, mutta suomalaismiesten valtaosaa edustavassa N-M231-haploryhmässä on muutamia pääalaryhmiä. Näistä mainittakoon karjalaiset, savo-

laiset ja suomalaiset, joista viimeksi mainittujen alle kuuluvat hämäläiset ja itä-suomalaiset. Sukunimiryhmäni 25 henkilön otannassa karjalaiset ovat edustettuina 40 %:n otoksella. 16 % on selkeästi itä-suomalaisia, mutta toistaiseksi hämäläisten (tai yleisemmin suomalaisten) alla majaileva 24 %:n joukko osoittautuu lisätesteillä niin ikään itä-suomalaisiksi, eli karjalaiset ja itä-suomalaiset olisivat tuolloin tasoissa. Eniten olen hämmästynyt siitä, että vain yksi näytteen antaja, eli 4 %, edustaa geneettisiä savolaisia. Ja hänkin on Enon sukuhaaraa. Pielavetiset näyttävät itä-suomalaisilta, mutta nämä kaipaisivat vankasti tarkentavia testejä. Pari näytettä ovat liian suppeita, että niitä voisi suoraan laittaa vielä mihinkään kategoriaan. Kaksi Laukka-sukunimeä lähtöhenkilönään edustavaa testiä osoittautuivat R-haploryhmäläisiksi, eli isälinja näille on toisin jostakin muualta.

Ovatko eri sukuhaarat sitten sukua keskenään? Georg Dunkelin filogeneettisen puun mukaan savolaiset erkanivat karjalaista noin 2200 vuotta sitten. Se puunhaara, josta edellisten yhteinen kantaisä erkani suomalaisryhmän kantaisästä, kasvoi noin 4700 vuotta sitten. Tästä eronnut itäsuomalainen ryhmä taas syntyi noin 1850 vuotta sitten. Voinemme siis tällä tietämyksellä olla koko lailla varmoja, etteivät ainakaan suuret ja geneettiseltä perimältään runsaasti poikkeavat haarat ole siksi samannimisiä, että heillä olisi ollut varhaiskeskijällä yhteinen esi-isä. Osalla sukuhaaroistamme asia on epäilemättä kuitenkin myös näin.

Yhteinen sukunimi meillä kuitenkin on, joten olkoon se edelleen määrittämässä kuulumista Laukkasten sukuun. Tervetuloa ryhmään, jotta tietomme sukuhaaroista ja niiden yhteyksistä edelleen laajenisivat!

Antti Laukkanen 20.10.2018

Laukkas-koirat

Ensimmäinen Laukkasten koira lapsuuskoissani oli Suomen pystykorva Jeppe. Jeppe oli tullut vanhemmilleni talokaupan yhteydessä kaupan päälle talon, edelliseltä omistajalta. Jeppe oleskeli sisätiloissakin, mutta sillä oli myös oma koppi pihalla ja siellä se kesäaikaan nukkuikin.

Olin jo alakoulussa, kun isä tuli kerran työmatkalta mukanaan pahvilaatikko, johon oli tehty hengitysreikiä. Laatikosta putkahti esiin pieni pörröinen koiranpentu. Isä Laukkanen oli saanut koiran jostain maalaistalosta ilmaiseksi mukaansa. Koira sai nimekseen Pörri. Se oli koko perheen suosikki. Pörri rakasti kaikkia perheenjäseniä, myös Mirri-kissaamme, jonka pentuja se emon apuna hoiteli. Pörri oli perheessämme yli kaksi vuotta, mutta sitten se katosi ja lasten suru oli suuri. Asuimme lähellä Venäjän rajaa ja uutisissa kerrottiin raivotautin jylläävän rajan toisella puolella ja meille lapsille kerrottiin Pörrin ehkä kuolleen raivotautiin. Maltan koira Jeppe tuli vanhemmilleni siinä tilanteessa, kun erääseen sukulaisperheeseen hankittu koira oli aiheuttanut allergisia reaktioita perheen äidille. Jeppe oli hyvin tervetullut Laukkasille. Se oli aina ystävällinen ja tervehti riehakkaasti ilmaan hyppiä, kun minäkin jo lapsuuskodista poismuuttaneena tulin käymään Parikalassa. Jeppe eli pitkän elämän ja kuoli vanhuuden heikkouteen.

Seuraava koira olikin minun ostama karkeakarvainen mäyräkoira-uros, jolle annoin nimeksi Ressu. Mäyräkoirien tapaan se oli hyvin itsetietoinen, suorastaan itsepäinen. Esimerkiksi sadesään se vaistosi jo sisällä eikä sitä saanut ulos kuin kantamalla. Ressu oli innokas lenkkeilijä ja kävelytti perheemme jäseniä päivittäin kilometrikaupalla, ja usein taivalsimme kevyesti puoli päivää pitkin luontopolkuja. Helsingin Kaivopuistossa Ressu herätti ihailua loistavana jalkapallon pelaajana. Ressusta jouduimme luopumaan, kun se menehtyi sydänkohtaukseen 11-vuotiaana.

Kahdeksan vuotta sitten hankin uuden koiran, tällä kertaa valkoisen Länsi-Ylämaan terrierin.

Bella, Eeron Laukkasen kuvaamana.

Pojantyttärien kanssa käytyjen neuvottelujen ja äänestysten jälkeen kaunis koira-neiti sai nimen Bella. Itsepäisyysessään Bella muistuttaa Ressua, mutta jalkapallon pelaajana se luovuttaa pelin helpommin kuin Ressu aikoinaan. Bella on rauhallinen, sohvalla viihtyvä tyttö. Pitkille kävelylenkeille Bellan saa vain harvoin seuraksi, mutta kun se innostuu, kulku sujuu reippaasti. Kerrankin se oli mukana Pörrö-peikon polulla Parikkalan Melkoniemessä, ja kevyesti taittui kymmenen kilometriä. Pienten koirien elinikä on usein yli 15 vuotta, joten on mahdollista, että Bella on ilonani vielä toiset kahdeksan vuotta.

Koirasta on enemmän hyötyä kuin vaivaa. Oma terveys ja kunto kohenee, kun käyn koiran kanssa ulkoilemassa kolmesti päivässä. Jos olen jostain syystä allapäin, niin koiran silittely rauhoittaa. Jos tarvitsen seuraa, koira on aina uskollinen ystävä. On ihanaa tulla kotiin, kun Bella istuu jo eteisessä odottamassa ja tulee vastaan iloisesti hyppiä. Kun olen ulkona iltamyöhällä, tuntuu pienikin koira turvalliselta seuralaiselta. Suosittelen omaa koiraa kaikille Laukkasille.

Raija Markkula

Laukkasia nimestä huolimatta

Kun me ”Simon” Almit siirryimme sukutaulusamme taaksepäin pojalta isälle päädyimme ensimmäiseen tunnettuun Pielaveden Laukkaseen Henriciin s. 1520 – 1540.

Isoisäni isä Daniel (Taneli) Laukkanen, s. 23.01.1824 Pielavesi, oli kyllästynyt rekinä rehkimiseen ja siirtynyt sotilaaksi, saanut vakanssin ja sen mukana nimen Alm. Isäni muisti isänsä kertoneen, että Taneli oli haudattu arvokkaasti sotilaspuvussa ja mitalit rinnuksissaan, mistä oletan, että hän on menestynyt sotilaana. Isoisäni oli tullut Simoon Rautalamilta, jossa ehkä on Tanelinkin leposija.

Nykyiset geenitutkimukset ovat kuulemma osoittaneet, että noin seitsemän prosenttia meistä suomalaisista tallustelee väärän isän nimellä. Jos minun esiäideistä joku on langennut väärän filtin alle, on hän tehnyt sen toisen suomalaisen kanssa, sillä tutkimukseni osoittivat, että omaan supisuomalaisia geenejä n. 98 % ja loput itä-eurooppalaisia. Ne pari prosenttia ovat saattaneet tulla äitini (Alli Miettunen) tai isäni äidin (Hilda Posti) kautta.

Isoisäni Janne, kuukausipalkkainen sahanasettaja, oli saanut v.1916 Simon Kallion saarella sijainneen raamisahan katkenneesta hihnasta iskun päähänsä ja kuollut seuraavana päivänä.

Jannen kuoltua oli Hilda häädetty lapsineen pois työsuhdeasunnosta. Kuudesta lapsesta kolme vanhinta oli kääntänyt nokkansa päin tuulta eli lähtenyt hankkimaan itse elantonsa. Kolme nuorinta oli tomera mummoni pelastanut nälkäkuolemalta aika erikoisella tavalla: Hän oli lähtenyt kiertämään Simon Viantiejoella sellaisissa taloissa joista emäntä oli kuollut. Hänen viestinsä oli kuulunut: ”Tarvitaanko tässä talossa hyvää emäntää ja hyvää tulevaa

työvoimaa” Simon Viantiejoen Kylmälässä oli tärpännyt. Tunnettu karhunkaataja ja kaksi kertaa Amerikassa käynyt Ville Kylmä oli vastannut: ”Tässä jos missä on emännän tarvetta”. Niin mummustani tuli Ville Kylmälän vihitty vaimo ja Varvikon tilan emäntä.

Hilda oli laittanut hössseliksi ja pian oli noin yhden hehtaarin ja yhden lehmän tila muuttunut yli kymmenkertaiseksi sekä peltohehtaari että lehmäluvultaan. Samalla lasten nälkä sai lähtöpässit.

Perintötila, johon aviopuolisolla ei ollut naimaoikeutta, siirrettiin heti isäni tultua täysi-ikäiseksi elatussopimusta vastaan hänelle.

Isäni Kaarlo Artturi s.1906, oli molemmissa sodissa. Hän osallistui mm. Raatten ja Kuhmon motin ankariin taisteluihin ja haavoittui kahdesti. Sotilasarvoltaan hän oli kersantti. Hän osallistui Simon kunnan moniin luottamustoimiin, oli innokas maalaisliittolainen ja mm. pitkäaikainen Simon Hevosjalostusyhdistyksen pj. Hän ei ehtinyt raivauksiltaan urheilemaan, mutta oli osoittanut sotaväessä omaavansa ”laukkasia” olemalla komppaniansa toiseksi paras 1500 m juoksijana.

Isäni nuorempi veli Vilho Eemeli, 1911-2001, jäi ”akattomaksi”. Hän asui tilalla ja kävi rospuuton aikana metsä- ym. -töissä. Vilho tunnettiin poikkeuksellisen säästäväisenä, joka sai kyläläiset arvelemaan, ettei Vilho raaskinut ottaa vaimoa, joka olisi saattanut tehdä vielä lapsiakin kuluttamaan.

Hänet tunnettiin paikkakunnalla kovana työmiehenä. Hän mm. pystyi tekemään pokasahalla, kuorimaraudalla ja kirveellä 250 kuusipöllä puolipuhaaksi normaalimitaisen päivän aikana. Halkometsässä hän yleensä teki noin

kaksi kertaa sen mitä tavalliset työmiehet. Hän luonnehti työntekoaan seuraavasti: ”Jos jalka lipsahtaa heti aamusta kaksi kertaa, koko päivä on mennyt pilalle”. Hän ei todellakaan tuntenut työtä tehdessään muuta rytmiä kuin täysi höyry päällä.

Hän ei osannut ns. perinteistä hiihtotapaa kunnolla, koska oli ”haapavetisten” aikalainen. Hyvillä käsivoimillaan hän pukkasi vauhtia niin, että vaikka olin 30 km piirinmestari ym. hiihtäjänalku, jouduin ottamaan tosissaan, että sain hänet jäämään. Sain houkutelua hänet hiihtämään kilpaa ensimmäisen kerran yli 42-vuotiaissa. Heti hän jätti kuudella kilometrillä melkein kaksi minuuttia Manne Kortelaista, joka oli valtakunnan tasollakin tunnettu hiihtäjä. Sen jälkeen Vilho hiihti useita ikämiessarjojen voittoja sotaveteraanien ym. kilpailuissa. Itse lopetin hiihtourani 24-vuotiaana, kun haavaitsin, ettei raskaita töitä tehneellä maalaispojalla ollut mitään mahdollisuuksia kehittyä hiihtäjänä, kun joutui hankkimaan leivän poliisin ammatissa, pääosin öiseen aikaan unisena autossa istuen tai kaduilla madellen. Parhaaksi ”saavutukseksi” jäi se, että v.1955 Ounasvaaran kisoissa Pekka Tiilikainen jatkoi radiolähetystä yli ajan siksi, että häntäpäässä lähteneenä väliajastani saattoi odottaa hyvää sijoitusta. Ruotsalaisen Per-Erik Larssonin voittamalla 15 km oli lopulta neljäs. Kahdes-

sa kilpailussa pääsin pyytämään myöhemmin lähteneenä Eero Kolehmaiselta latua. Muutamia muitakin olympiamitalisteja pääsin ”kengittämään.”

Jouni-veljeni jätti kilpaa hiihtämisen nuorten sarjoihin, mutta hankki niissä piirinmestaruuksia. Hänelle hävinneistä kilpakumppaneistaan kaksi kuului myöhemmin yleisen sarjan 10 parhaan joukkoon, joten ”laukkasia” löytyi Jouniltakin.

Laukkasten ”hiihtogeenit” toimivat parhaiten veljeni Jounin Juha-pojalla. Hän kuului 90-luvulla Hiihtoliiton valmennusryhmiin, oli Naganon olympiajoukkueessa, on hankkinut useita SM-mitaleita ja huoneellisen palkintoja, joiden keräys jatkuu edelleen veteraanisarjoissa, joissa on voittanut maailmanmestaruuskiikan. Epäonnekseen hän oli yleisessä sarjassa siihen aikaan jolloin valmennusryhmän parhaat paljastuivat myöhemmin doping-miehiksi.

Käydessäni Laukkalassa sukukokouksessa, sain omin silmin havaita, että geenit näkyvät toimivan muuallakin kuin suksien päällä.. Näin siellä niin isäni näköisen miehen, että häntä olisi luullut isäni veljeksi, vaikka onkin vain kaukainen serkku.

Jouko Alm

Suku puut ja taulut.

Minä rikas olen, rahaa ei mulla, mutta ystävät on, tuo rikkaus niin suuri jotka sanovat mulle tuu joukkohon meidä.

Minä omistan paljon, mutt' mitään ei ole, paitsi siskot ja veljet ja serkut ja tädit, tuo suku niin suuri. Ja he kertovat mulle ett mistä mä tulen, miss juureni, alkuni, vereni lähtee.

Minä viisas olen, mutt' tiedä en mitään. Jos tietäisin sen mitä mä en tiedä. Ja jos ma en tietäisi sitä mitä mä tiedän Niin sillon mä tietäisin enemmän kuin mitä mä tiedän.

Mutt sen mä tiedän ett mulle on suotu. Elämä aino, mi minun on omaa. Minä elän sen kuin tahdon. Ja päätän sen kerran. En tiedä ma koska, se kädess on Herran

Minulla suuret on tulot, mutt en ansaitse mitä. Mutt' vapaus on mulla mennä ja tulla olla ja uskoa siihen minkä mä oikeeksi uskon.

Pieni mä oon, maailma suurin. Suuri mä oon ei huomaa mua juuri. Varjossa muiden, ma valoni löydän. Takana jossain syrjäisen pöydän Vanha mä oon. Vanha on varsi. Mutt nuori on vielä mun eloni parsi. Vaikk' vuodet murtaa varteni pirtaa, niin mieleni seilaa nuoruuden virtaa. En vaikerra vaivoja, murehdi tuskaa, vaan polkuni riemulla loppuhun kuskaan.

Mennyt on mennyt en murehdi sitä. Edessä löytyy en mieti mä mitä. Vaan elän mä nyt hetkessä tässä. Rikkaana, viisaana kaikesta siitä mihin ei maailan rahatkaan riitä. Ja nostn mä elämän maljan.

Sen vaahtoovan huurteisen kaljan. Kippis ystävät, pohjanmaan kautta.

Leo Laakko

Heikki Laukkanen
puheenjohtaja
Runonlaulajantie 90, 51900 Juva
puh. 040 075 5204
heikkilaukkanen64@gmail.com
[Kerimäen sukuhaara](#)

Johanna Lindbohm
varapuheenjohtaja
Tuomikatu 40, 50120 Mikkeli
puh. 040 590 4527
johanna.lindbohm@edu.mikkeli.fi
[Juvan sukuhaaraa](#)

Oskari Laukkanen
varainhoitaja
Neularanta 4, 70780 Kuopio
puh. 040 027 1353
oskari.laukkanen@gmail.com
[Pielaveden sukuhaara](#)

Leo Laakko
lehtivastaava
Latvakuja 2, 16300 Orimattila
puh. 040 323 7475
leo.laakko@gmail.com
[Pielaveden \(Kinttaa\) sukuhaara](#)

Antti Laukkanen
lehti
Retkeilijänkatu 6 A10, Helsinki
puh. 040 076 9808
antti.t.laukkanen@gmail.com
[Parikkalan haara](#)

Taina Saarenpää
sihteeri
Näätäkuja 3 B 11, 01480 Vantaa
puh. 040 580 8655
taina.saarenpaa@live.fi
[Kiteen sukuhaara](#)

Risto Laukkanen
jäsenrekisterinhoitaja
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
puh. 040 064 7637
risto.laukkanen@elisa.fi
[Kesälahden sukuhaara](#)

Pia Laukkanen
tuotteiden myynti
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
puh. 050 344 0456
pia.laukkanen@siskoti.fi
[Kesälahden sukuhaara](#)

Juhani Tenhunen
sukuneuvostonjäsen
Päiväkummutie 8b 6, 02210 Espoo
puh. 040 861 0723
e.juhani.tenhunen@gmail.com
[Pielaveden sukuhaara](#)

Sami Laukkanen
nuorisovastaava
Koulutie 7 a 5, 18300 Heinola
puh. 045 884 5671
laukkanensami@hotmail.com
[Kiuruveden \(Kinttaa\) sukuhaara](#)

***Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2019!***